با ایران توشه
یک قدم جلوتر
باش!

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

ایران توشه، مرجع دانلود فایل های کمک آموزشی دانش آموزان و کنکوری ها

همه چیز
برای موفقیت
تو!

- دانلود رایگان آزمون های آزمایشی قلمچی، خیلی سبز، گاج و ...
- دانلود رایگان گام به گام تمامی دروس
- دانلود رایگان نمونه سوالات امتحانی (نوبت اول و دوم) و امتحانات نهایی
- دانلود رایگان جزوه های کمک آموزشی و شب امتحانی

کافیست هر فایلی که نیاز دارید را در گوگل به این صورت جستجو کنید:

فایل مورد نیاز + ایران توشه

مثال:

دانلود گام به گام دوازدهم تجربی ایران توشه

irantooshe.ir

t.me/irantooshe

گام به گام حسابداری صنعتی دوازدهم
فصل هفتم

عنوان فصل: سیستم هزینه‌یابی مرحله‌ای

از صفحه‌ی ۱۹۵ تا صفحه‌ی ۲۴۶ کتاب

در این فایل پاسخ فعالیت‌ها، کارهای کلاسی، تمرین‌ها و پرسش‌های فصل سیستم هزینه‌یابی مرحله‌ای آمده است.

مباحث فصل: گزارش معادل آحاد و گزارش هزینه تولید، ثبت‌های حسابداری، ضایعات عادی و غیرعادی

تهیه‌شده در ایران‌توشه، توشه‌ای برای موفقیت

irantooshe.ir

فهرست پرسش‌ها

۱ صفحه ۲۳۵ · پرسش — کاربرد هزینه‌یابی مرحله‌ای ۸

۲ صفحه ۲۳۵ · پرسش — تأکید هزینه‌یابی مرحله‌ای ۸

۳ صفحه ۲۳۵ · پرسش — افتتاح حساب مراحل ۸

۴ صفحه ۲۳۵ · پرسش — اقدامات گزارش هزینه تولید ۸

۵ صفحه ۲۳۵ · پرسش — معادل آحاد تکمیل‌شده ۹

۶ صفحه ۲۳۵ · پرسش — مصرف هزینه‌ها در مرحله ۹

۷ صفحه ۲۳۵ · پرسش — موجودی در جریان ساخت پایان دوره ۹

۸ صفحه ۲۳۵ · پرسش — معادل آحاد جداگانه ۱۰

۹ صفحه ۲۳۵ · پرسش — درجه تکمیل پایان دوره ۱۰

۱۰ صفحه ۲۳۵ · پرسش — رابطه معادل آحاد ۱۰

۱۱ صفحه ۲۳۵ · پرسش — انواع هزینه‌یابی مرحله‌ای ۱۰

۱۲ صفحه ۲۳۵ · پرسش — حساب هزینه‌های مرحله ۱۱

ایران توشه
توشه‌ای برای موفقیت

۱۳ صفحه ۲۳۵ · پرسش — ثبت صدور مواد ۱۱

۱۴ صفحه ۲۳۵ · پرسش — ثبت دستمزد مستقیم ۱۱

۱۵ صفحه ۲۳۵ · پرسش — ثبت سربار ساخت ۱۲

۱۶ صفحه ۲۳۵ · پرسش — روش‌های ثبت هزینه‌ها ۱۲

۱۷ صفحه ۲۳۵ · پرسش — اجزای گزارش هزینه تولید ۱۳

۱۸ صفحه ۲۳۵ · پرسش — ثبت کالای ساخته‌شده ۱۳

۱۹ صفحه ۲۳۵ · پرسش — بهای تمام‌شده یک واحد ۱۳

۲۰ صفحه ۲۳۵ · پرسش — تعریف ضایعات ۱۴

۲۱ صفحه ۲۳۵ · پرسش — ضایعات عادی ۱۴

۲۲ صفحه ۲۳۵ · پرسش — بهای ضایعات عادی ۱۴

۲۳ صفحه ۲۳۵ · پرسش — ضایعات غیرعادی ۱۴

۲۴ صفحه ۲۳۵ · پرسش — حساب ضایعات غیرعادی ۱۵

۲۵ صفحه ۲۳۵ · پرسش — واحدهای معیوب و ناقص ۱۵

۲۶ صفحه ۲۳۵ · پرسش — قسمت‌های مصرف هزینه ۱۵

ایران توشه
توشه‌ای برای موفقیت

۲۷ صفحه ۲۳۵ · پرسش — اجزای بهای ضایعات ۱۵

۲۸ صفحه ۲۳۶ · پرسش — نقطه بازرسی ۱۶

۲۹ صفحه ۲۳۶ · پرسش — اضافه شدن ضایعات عادی به ساخته‌شده ۱۶

۳۰ صفحه ۲۳۶ · پرسش — سرشکن شدن ضایعات عادی ۱۶

۳۱ صفحه ۲۳۶ · پرسش — محصولات سالم ۱۷

۳۲ صفحه ۲۳۶ · پرسش — معادل آحاد با ضایعات ۱۷

۳۳ صفحه ۲۳۶ · پرسش — انواع ضایعات از نظر ارزش ۱۷

۳۴ صفحه ۲۳۶ · پرسش — ضایعات قابل فروش ۱۷

۳۵ صفحه ۲۳۶ · پرسش — ضایعات قابل بازیافت ۱۸

۳۶ صفحه ۲۳۶ · پرسش — ارزش فروش ضایعات غیرعادی ۱۸

۳۷ صفحه ۲۳۶ · پرسش — حساب‌های ارزش فروش ضایعات ۱۸

۳۸ صفحه ۲۳۶ · پرسش — موجودی دقیقاً در نقطه بازرسی ۱۹

۳۹ صفحه ۲۳۶ · پرسش — ارزش فروش در گزارش هزینه ۱۹

۴۰ صفحه ۲۳۶ · پرسش — برابری قابل تخصیص و تخصیص‌یافته ۱۹

ایران توشه
توشه‌ای برای موفقیت

۴۱ صفحه ۲۳۶ · چهارگزینه‌ای — بهای موجودی در جریان ساخت ۲۰
۴۲ صفحه ۲۳۶ · چهارگزینه‌ای — ارزش فروش ضایعات عادی ۲۰
۴۳ صفحه ۲۳۶ · چهارگزینه‌ای — بهای مواد موجودی پایان ۲۰
۴۴ صفحه ۲۳۷ · چهارگزینه‌ای — کالای آماده برای فروش ۲۱
۴۵ صفحه ۲۳۷ · چهارگزینه‌ای — طبقه‌بندی درآمد ضایعات عادی ۲۱
۴۶ صفحه ۲۳۷ · چهارگزینه‌ای — تقسیم ضایعات عادی ۲۱
۴۷ صفحه ۲۳۷ · چهارگزینه‌ای — افزودن بهای ضایعات عادی ۲۲
۴۸ صفحه ۲۳۷ · چهارگزینه‌ای — بازرسی در پایان مرحله ۲۲
۴۹ صفحه ۲۳۷ · چهارگزینه‌ای — حساب بستانکار ارزش ضایعات ۲۲
۵۰ صفحه ۲۳۷ · چهارگزینه‌ای — بدهکار شدن کالای ساخته‌شده ۲۳
۵۱ صفحه ۲۳۸ · چهارگزینه‌ای — کاربرد هزینه‌یابی مرحله‌ای ۲۳
۵۲ صفحه ۲۳۸ · چهارگزینه‌ای — بهای ضایعات غیرعادی ۲۳
۵۳ صفحه ۲۳۸ · چهارگزینه‌ای — سربار جذب‌شده ۲۴
۵۴ صفحه ۲۳۸ · چهارگزینه‌ای — بهای یک واحد ۲۴

ایران توشه
توشه‌ای برای موفقیت

۵۵ صفحه ۲۳۸ · چهارگزینه‌ای — معادل آحاد تبدیل ۲۴

۵۶ صفحه ۲۳۸ · مسئله — مسئله 1-7 ۲۵

۵۷ صفحه ۲۳۹ · مسئله — مسئله 2-7 ۲۷

۵۸ صفحه ۲۳۹ · مسئله — مسئله 3-7 ۲۸

۵۹ صفحه ۲۴۰ · مسئله — مسئله 4-7 ۲۹

۶۰ صفحه ۲۴۰ · مسئله — مسئله 5-7 ۳۰

۶۱ صفحه ۲۴۱ · مسئله — مسئله 6-7 ۳۲

۶۲ صفحه ۲۴۲ · مسئله — مسئله 7-7 ۳۶

۶۳ صفحه ۲۴۲ · مسئله — مسئله 8-7 ۳۸

۶۴ صفحه ۲۴۳ · مسئله — مسئله 9-7 ۴۵

۶۵ صفحه ۲۴۴ · مسئله — مسئله 10-7 ۵۳

۶۶ صفحه ۲۴۶ · مسئله — مسئله 11-7 ۶۱

ایران توشه
توشه‌ای برای موفقیت

۱ صفحه ۲۳۵ پرسش

۱ـ سیستم هزینه‌یابی مرحله‌ای در کدام کارخانه‌ها کاربرد دارد؟ دو مورد را نام ببرید.

این سیستم در کارخانه‌هایی کاربرد دارد که محصولات مشابه را به‌صورت انبوه و پیوسته تولید می‌کنند و محصول از چند مرحله (دایره) عبور می‌کند و پس از تکمیل به انبار کالای ساخته‌شده می‌رود. دو نمونه: **کارخانه‌های یخچال‌سازی (لوازم خانگی)** و **کارخانه‌های تولید کفش** (همچنین تولیدکنندگان لوازم صوتی و تصویری).

۲ صفحه ۲۳۵ پرسش

۲ـ در سیستم هزینه‌یابی مرحله‌ای تأکید اصلی بر کدام عامل است؟

تأکید اصلی بر **دایره یا مرکز هزینه (مرحله تولید)** است؛ زیرا در هر دایره عملیات تولیدی مشخصی (مانند برش، پرس، مونتاژ) روی محصول انجام می‌شود و هزینه‌ها برای هر مرحله جداگانه جمع‌آوری و بر تعداد محصول همان مرحله تقسیم می‌گردد.

۳ صفحه ۲۳۵ پرسش

۳ـ نحوه افتتاح حساب در سیستم هزینه‌یابی مرحله‌ای در دفتر کل و یا در دفتر معین چگونه است؟

برای هر دایره (مرحله) تولیدی در دفتر کل یک حساب به نام «کالای در جریان ساخت ـ مرحله (دایره) مربوط» افتتاح می‌شود و همه عوامل هزینه همان مرحله (مواد، کار مستقیم، سربار ساخت) به بدهکار آن منظور می‌گردد.

راه دوم: در دفتر کل فقط یک حساب «کنترل کالای در جریان ساخت» نگه داشته می‌شود و برای هر دایره تولیدی حساب جداگانه‌ای در دفتر معین افتتاح می‌گردد.

۴ صفحه ۲۳۵ پرسش

۴ـ برای تهیه گزارش هزینه تولید چه اقداماتی باید انجام شود؟

گزارش هزینه تولید هر دایره در دو گام تهیه می‌شود:

1. تعیین درجه تکمیل موجودی کالای در جریان ساخت پایان دوره و **تهیه گزارش معادل آحاد تکمیل‌شده** (جدول مقداری تولید)؛

ایران توشه
توشه‌ای برای موفقیت

2. **تهیه گزارش هزینه تولید** بر پایه گزارش معادل آحاد: درج هزینه‌های قابل تخصیص، محاسبه بهای تمام‌شده یک واحد و سپس تخصیص هزینه‌ها بین محصولات ساخته‌شده، موجودی پایان دوره و ضایعات.

۵ صفحه ۲۳۵ پرسش

۵ـ معادل آحاد تکمیل‌شده را با ارائه یک مثال تعریف کنید.

معادل آحاد تکمیل‌شده یعنی واحدهای ناقص (در جریان ساخت) را به‌صورت واحدهای کامل بیان کنیم؛ به عبارت دیگر اگر کل تولید تکمیل می‌شد، واحد تولیدی چند واحد کامل محصول ساخته بود.

مثال: دایره‌ای 1,500 واحد شروع به تولید کرده است؛ 1,200 واحد تکمیل شده و 300 واحد در جریان ساخت است که 30% تکمیل است.

```
معادل آحاد = 1,200 + (300 × %30) = 1,290 واحد
```

۶ صفحه ۲۳۵ پرسش

۶ـ هزینه‌های انجام‌شده در هر مرحله از تولید به چه صورت به مصرف می‌رسند؟

هزینه‌های هر مرحله (مواد اولیه، کار مستقیم و سربار ساخت) به سه قسمت مصرف می‌شوند:

1. بخشی به مصرف بهای تمام‌شده **کالای ساخته‌شده** (منتقل‌شده به مرحله بعد یا انبار) می‌رسد؛
2. بخشی به مصرف بهای تمام‌شده **موجودی کالای در جریان ساخت پایان دوره** می‌رسد؛
3. بخشی صرف **ضایعات** (عادی و غیرعادی) می‌شود.

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

۷ صفحه ۲۳۵ پرسش

۷ـ موجودی کالای در جریان ساخت پایان دوره را با ذکر یک مثال توضیح دهید.

محصولاتی که تا پایان دوره (یا پایان ماه) تکمیل نشده‌اند و در دوره بعد با انجام هزینه‌های دیگر تکمیل می‌شوند، موجودی کالای در جریان ساخت پایان دوره نام دارند؛ یعنی از نظر مواد اولیه یا هزینه‌های تبدیل (یا هر دو) 100% تکمیل نشده‌اند.

مثال: از 1,500 واحدی که تولید آن آغاز شده، 1,200 واحد کامل شده و 300 واحد با 100% مواد و 30% هزینه‌های تبدیل در پایان دوره باقی مانده است؛ این 300 واحد موجودی در جریان ساخت است.

۸ صفحه ۲۳۵ پرسش

۸ـ در چه شرایطی باید برای هر یک از عوامل تولید معادل آحاد جداگانه محاسبه شود؟

هرگاه درصد تکمیل موجودی کالای در جریان ساخت (یا ضایعات) از نظر همه عوامل هزینه یکسان نباشد، باید برای هر عامل معادل آحاد جداگانه حساب کرد. مثلاً اگر محصول از نظر مواد اولیه 100% ولی از نظر هزینه‌های تبدیل (دستمزد و سربار) 60% تکمیل شده باشد، معادل آحاد مواد و معادل آحاد هزینه‌های تبدیل جدا محاسبه می‌شود.

۹ صفحه ۲۳۵ پرسش

۹ـ قبل از تهیه گزارش معادل آحاد تکمیل‌شده باید چه اقدامی در مورد موجودی کالای در جریان ساخت پایان دوره به عمل آید؟

باید **درجه (درصد) تکمیل** موجودی کالای در جریان ساخت پایان دوره از نظر مواد اولیه و هزینه‌های تبدیل مشخص شود؛ اگر امکان محاسبه دقیق وجود داشته باشد آن را محاسبه می‌کنند، در غیر این صورت درجه تکمیل را برآورد می‌نمایند.

۱۰ صفحه ۲۳۵ پرسش

۱۰ـ رابطه مربوط به محاسبه معادل آحاد تکمیل‌شده را در صورتی که موجودی کالای در جریان ساخت اول دوره صفر باشد بنویسید.

اگر موجودی اول دوره صفر باشد:

```
معادل آحاد تکمیل‌شده = واحدهای تکمیل‌شده + (موجودی پایان دوره × درصد تکمیل)
```

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

۱۱ صفحه ۲۳۵ پرسش

۱۱ـ سیستم هزینه‌یابی مرحله‌ای به چند صورت مورد مطالعه قرار می‌گیرد؟ نام ببرید و تفاوت آنها را نیز بنویسید.

به دو صورت: **هزینه‌یابی مرحله‌ای مقدماتی** و **هزینه‌یابی مرحله‌ای پیشرفته**.

- **مقدماتی:** در واحدهایی کاربرد دارد که موجودی کالای در جریان ساخت اول دوره ندارند (در این کتاب فقط همین روش مطالعه می‌شود).

- **پیشرفته:** در واحدهایی کاربرد دارد که در همه یا یکی از مراحل موجودی کالای در جریان ساخت اول دوره دارند؛ در این حالت برای ارزیابی باید از روشی مانند «اولین صادره از اولین وارده» یا «میانگین» استفاده کرد.

۱۲ صفحه ۲۳۵ پرسش

۱۲ـ در سیستم هزینه‌یابی مرحله‌ای هزینه‌های مصرف‌شده برای هر مرحله از تولید، به چه حسابی منظور می‌شود؟ توضیح دهید.

هزینه‌های مصرف‌شده برای هر دایره تولیدی به بدهکار حساب «کالای در جریان ساخت» همان دایره منظور می‌شود؛ زیرا برای هر دایره یا مرحله حساب جداگانه‌ای با این عنوان افتتاح شده است. در حواله انبار و کارت ساعت کار مشخص می‌شود که مواد و دستمزد مربوط به کدام مرحله است.

۱۳ صفحه ۲۳۵ پرسش

۱۳ـ ثبت حسابداری صدور مواد اولیه به تولید را با ارائه یک مثال بنویسید.

مثال: 5,000,000 ریال مواد به مرحله اول و 2,000,000 ریال مواد به مرحله دوم صادر شده است:

تاریخ	شرح حساب	بدهکار	بستانکار
	کالای در جریان ساخت ـ مرحله اول	5,000,000	
	کالای در جریان ساخت ـ مرحله دوم	2,000,000	
	کنترل موجودی مواد		7,000,000
	(ثبت صدور مواد مستقیم به تولید)		

۱۴ صفحه ۲۳۵ پرسش

۱۴ـ ثبت حسابداری مربوط به دستمزد مستقیم را در سیستم هزینه‌یابی مرحله‌ای با ذکر یک مثال بنویسید.

مثال: دستمزد مستقیم مرحله اول 1,200,000 و مرحله دوم 800,000 ریال است:

تاریخ	شرح حساب	بدهکار	بستانکار
	کالای در جریان ساخت ـ مرحله اول	1,200,000	
	کالای در جریان ساخت ـ مرحله دوم	800,000	

ایران توشه
توشه‌ای برای موفقیت

تاریخ	شرح حساب	بدهکار	بستانکار
	کنترل هزینه حقوق و دستمزد		2,000,000
	(ثبت دستمزد مستقیم مراحل تولید)		

۱۵ صفحه ۲۳۵ پرسش

۱۵ـ ثبت حسابداری مربوط به سربار ساخت در سیستم هزینه‌یابی مرحله‌ای را با ارائه یک مثال بنویسید.

مثال: سربار جذب‌شده مرحله اول 600,000 و مرحله دوم 400,000 ریال است (به نرخ از پیش تعیین‌شده):

تاریخ	شرح حساب	بدهکار	بستانکار
	کالای در جریان ساخت ـ مرحله اول	600,000	
	کالای در جریان ساخت ـ مرحله دوم	400,000	
	کنترل سربار ساخت مرحله اول		600,000
	کنترل سربار ساخت مرحله دوم		400,000
	(ثبت سربار ساخت جذب‌شده مراحل)		

۱۶ صفحه ۲۳۵ پرسش

۱۶ـ در سیستم هزینه‌یابی مرحله‌ای از چه روش‌هایی جهت ثبت هزینه‌های تولید، به‌خصوص هزینه سربار می‌توان استفاده نمود؟

مانند سیستم سفارش‌کار، سه روش قابل استفاده است: **هزینه‌یابی واقعی**، **هزینه‌یابی نرمال** و **هزینه‌یابی استاندارد**. در هزینه‌یابی نرمال سربار هر مرحله با نرخ از پیش تعیین‌شده (نرخ جذب) جذب می‌شود؛ مثلاً از حاصل‌ضرب ساعت کار مستقیم واقعی همان مرحله در نرخ جذب. در پایان دوره، پس از مشخص شدن سربار واقعی، مانده حساب کنترل سربار هر مرحله «کسر یا اضافه جذب سربار» را نشان می‌دهد.

این فایل توسط سایت ایران‌توشه تهیه شده است.
irantooshe.ir

۱۷ صفحه ۲۳۵ پرسش

۱۷ـ گزارش هزینه تولید از چند قسمت تشکیل می‌شود؟ آنها را نام ببرید.

گزارش هزینه تولید از **دو بخش** تشکیل می‌شود:

1. بخش **هزینه‌های قابل تخصیص** (شامل هزینه‌های موجودی اول دوره و هزینه‌های دوره جاری، معادل آحاد تکمیل‌شده و محاسبه بهای تمام‌شده یک واحد)؛
2. بخش **تخصیص هزینه‌ها** (بهای تمام‌شده محصولات ساخته‌شده، موجودی پایان دوره و ضایعات).

۱۸ صفحه ۲۳۵ پرسش

۱۸ـ ثبت مربوط به قیمت تمام‌شده کالای ساخته‌شده را بنویسید.

اگر محصول از مرحله اول به مرحله دوم برود، بهای تمام‌شده آن به بدهکار حساب مرحله دوم منتقل می‌شود و اگر مرحله آخر باشد به بدهکار حساب موجودی کالای ساخته‌شده:

تاریخ	شرح حساب	بدهکار	بستانکار
	کالای در جریان ساخت ـ مرحله دوم	1,000,000	
	کالای در جریان ساخت ـ مرحله اول		1,000,000
	(ثبت بهای تمام‌شده محصولات منتقل‌شده از مرحله اول به دوم)		
	موجودی کالای ساخته‌شده	1,500,000	
	کالای در جریان ساخت ـ مرحله دوم		1,500,000
	(ثبت بهای تمام‌شده کالای ساخته‌شده مرحله آخر)		

۱۹ صفحه ۲۳۵ پرسش

۱۹ـ در گزارش هزینه تولید بهای تمام‌شده یک واحد محصول چگونه محاسبه می‌شود؟ توضیح دهید.

هر عامل هزینه (مواد اولیه، کار مستقیم، سربار ساخت یا گروه‌های مواد و هزینه‌های تبدیل) بر معادل آحاد تکمیل‌شده همان عامل تقسیم می‌شود تا نرخ هر عامل برای یک واحد به دست آید؛ جمع نرخ‌ها، بهای تمام‌شده یک واحد محصول است.

نرخ هر عامل = هزینه آن عامل ÷ معادل آحاد همان عامل
بهای تمام‌شده یک واحد = جمع نرخ‌ها

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

۲۰ صفحه ۲۳۵ پرسش

۲۰ـ ضایعات را تعریف کنید و انواع آن را بنویسید.

در بسیاری از واحدهای تولیدی بخشی از مواد اولیه، کالای در جریان ساخت یا کالای ساخته‌شده به دلایل مختلف از بین می‌رود به‌طوری که نمی‌توان آن را محصول سالم محسوب کرد و از چرخه تولید کنار گذاشته می‌شود؛ این واحدها «ضایعات» نام دارند. ضایعات دو نوع است: **ضایعات عادی** و **ضایعات غیرعادی**.

۲۱ صفحه ۲۳۵ پرسش

۲۱ـ ضایعات عادی به کدام علت به وجود می‌آید؟ دو مثال ارائه دهید.

ضایعات عادی در جریان طبیعی تولید به وجود می‌آید، غیرقابل کنترل است و لازمه تولید بسیاری از محصولات می‌باشد؛ مقدار آن حتی پیش از تولید قابل برآورد است. مثال: **1ـ** در تولید لوازم فلزی یا چوبی، بخشی از فلز یا چوب بر اثر برش از بین می‌رود؛ **2ـ** در صنایعی که بر اثر تبخیر بخشی از مواد اولیه از بین می‌رود، مواد تبخیرشده ضایعات عادی است.

۲۲ صفحه ۲۳۵ پرسش

۲۲ـ بهای تمام‌شده ضایعات عادی به کدام عامل تولید اضافه می‌شود؟ نام ببرید.

بهای تمام‌شده ضایعات عادی به بهای تمام‌شده **محصولات سالم** اضافه می‌شود؛ یعنی به محصولات ساخته‌شده (تکمیل‌شده) و در صورت شرایط خاص به موجودی کالای در جریان ساخت پایان دوره.

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

۲۳ صفحه ۲۳۵ پرسش

۲۳ـ ضایعات غیرعادی را تعریف کنید و دو دلیل از دلایل ایجاد ضایعات غیرعادی را نام ببرید.

ضایعات غیرعادی ضایعاتی است که انتظار نمی‌رود به وجود آید و تعداد یا مقدار آن را نمی‌توان از ابتدای دوره حتی در جریان تولید پیش‌بینی کرد؛ تا حدود زیادی قابل کنترل است.

دلایل: **1ـ** عدم مهارت کارگران؛ **2ـ** فرسودگی ماشین‌آلات (همچنین مواد نامرغوب یا قطع جریان برق).

۲۴ صفحه ۲۳۵ پرسش

۲۴ـ بهای تمام‌شده ضایعات غیرعادی به کدام حساب منظور می‌شود؟

به بدهکار حساب «**زیان ضایعات غیرعادی**» و به بستانکار حساب کالای در جریان ساخت همان مرحله منظور می‌شود؛ زیرا بهای تمام‌شده ضایعات غیرعادی برای واحد تولیدی زیان محسوب می‌شود و به محصولات سالم اضافه نمی‌گردد.

۲۵ صفحه ۲۳۵ پرسش

۲۵ـ واحدهای معیوب و ناقص را تعریف کنید و تفاوت آنها را با واحدهای ضایع‌شده بنویسید.

واحدهای معیوب و ناقص، واحدهایی هستند که با استانداردهای تولید مطابقت ندارند، اما می‌توان با انجام عملیات اضافی آنها را به حداقل استاندارد رساند و قابل فروش کرد. (این واحدها هم مانند ضایعات به عادی و غیرعادی تقسیم می‌شوند.)

تفاوت: واحدهای معیوب و ناقص از چرخه تولید خارج نمی‌شوند و با هزینه اضافی قابل اصلاح‌اند، ولی ضایعات از چرخه تولید کنار گذاشته می‌شود و قابل تبدیل به محصول سالم نیست.

۲۶ صفحه ۲۳۵ پرسش

۲۶ـ هزینه‌هایی که در یک مرحله از تولید به مصرف می‌رسند به چند قسمت تقسیم می‌شوند؟ آنها را نام ببرید.

به **سه قسمت**: ۱ـ بهای تمام‌شده کالای ساخته‌شده؛ ۲ـ بهای تمام‌شده موجودی کالای در جریان ساخت پایان دوره؛ ۳ـ بهای تمام‌شده ضایعات.

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

۲۷ صفحه ۲۳۵ پرسش

۲۷ـ بهای تمام‌شده ضایعات عادی و غیرعادی از چه عواملی تشکیل می‌شود؟

از همان عوامل تولید: **مواد اولیه، کار (دستمزد) مستقیم و سربار ساخت**. بهای هر عامل از حاصل‌ضرب معادل آحاد تکمیل‌شده ضایعات از نظر آن عامل در نرخ هر عامل برای یک واحد به دست می‌آید.

۲۸ صفحه ۲۳۶ پرسش

۲۸ـ نقطه بازرسی را شرح دهید و منظور از انتخاب نقطه بازرسی در مراحل مختلف تولید را بیان نمایید.

نقطه بازرسی، نقطه‌ای از عملیات یک مرحله است که در آن محصول بازرسی و ضایعات شناسایی می‌شود؛ بر حسب درصدی از عملیات مرحله بیان می‌شود (مثلاً 50% عملیات).

منظور از تعیین آن: ۱ـ فرض می‌شود همه ضایعات (عادی و غیرعادی) در همین نقطه به وجود آمده‌اند، پس درصد تکمیل ضایعات از نظر **هزینه‌های تبدیل** همان درصد نقطه بازرسی است (و از نظر مواد، اگر ماده در آغاز مرحله اضافه شود، 100%)؛ ۲ـ با مقایسه آن با درصد تکمیل موجودی پایان دوره معلوم می‌شود که موجودی از نقطه بازرسی گذشته است یا خیر و در نتیجه سهم موجودی از بهای ضایعات عادی تعیین می‌شود.

۲۹ صفحه ۲۳۶ پرسش

۲۹ـ در چه شرایطی بهای تمام‌شده ضایعات عادی به محصولات ساخته‌شده اضافه می‌شود؟ شرح دهید.

هرگاه درصد تکمیل موجودی کالای در جریان ساخت پایان دوره **کمتر از نقطه بازرسی** باشد (یعنی موجودی پایان دوره هنوز از نقطه بازرسی عبور نکرده است)، چون ضایعات فقط در محصولاتی دیده می‌شود که به نقطه بازرسی رسیده‌اند، تمام بهای ضایعات عادی به محصولات تکمیل‌شده اضافه می‌شود و موجودی پایان دوره سهمی نمی‌برد. همچنین اگر بازرسی در پایان مرحله باشد، موجودی پایان دوره از آن عبور نکرده است.

۳۰ صفحه ۲۳۶ پرسش

۳۰ـ در چه شرایطی بهای تمام‌شده ضایعات عادی بین محصولات سالم سرشکن می‌شود؟ توضیح دهید.

هرگاه درصد تکمیل موجودی پایان دوره **بیشتر از نقطه بازرسی** (یا برابر با آن) باشد، موجودی از نقطه بازرسی عبور کرده است؛ پس بهای تمام‌شده ضایعات عادی به نسبت تعداد، بین محصولات تکمیل‌شده و موجودی پایان دوره (محصولات سالم) سرشکن می‌شود:

سهم ساخته‌شده = بهای ضایعات عادی × (ساخته‌شده ÷ محصولات سالم)
سهم موجودی = بهای ضایعات عادی × (موجودی ÷ محصولات سالم)

۳۱ صفحه ۲۳۶ پرسش

۳۱ـ محصولات سالم را تعریف کنید و رابطه آن را بنویسید.

محصولات سالم، محصولاتی هستند که ضایعه نیستند، یعنی محصولات تکمیل‌شده به‌علاوه موجودی کالای در جریان ساخت پایان دوره:

```
محصولات سالم = تعداد محصولات تکمیل‌شده + تعداد موجودی پایان دوره
```

۳۲ صفحه ۲۳۶ پرسش

۳۲ـ فرمول معادل آحاد تکمیل‌شده را در صورتی که واحد تولیدی دارای ضایعات باشد بنویسید.

با فرض نبودن موجودی اول دوره:

```
معادل آحاد =
محصولات تکمیل‌شده
+ (موجودی پایان × درصد تکمیل)
+ (ضایعات عادی × درصد تکمیل در نقطه بازرسی)
+ (ضایعات غیرعادی × درصد تکمیل در نقطه بازرسی)
```

۳۳ صفحه ۲۳۶ پرسش

۳۳ـ ضایعات از لحاظ ارزش، به چند دسته تقسیم می‌شوند؟ نام ببرید.

به **سه دسته**:

1. ضایعات بدون ارزش؛
2. ضایعات دارای ارزش فروش (قابل فروش)؛
3. ضایعات قابل بازیافت.

۳۴ صفحه ۲۳۶ پرسش

۳۴ـ ارزش ضایعات قابل فروش چه سهمی در بهای تمام‌شده محصول خواهد داشت؟ توضیح دهید.

ارزش فروش ضایعات عادی موجب **کاهش** بهای تمام‌شده ضایعات عادی می‌شود؛ در نتیجه بهای تمام‌شده محصولات تکمیل‌شده یا محصولات سالم به اندازه ارزش فروش ضایعات عادی کم می‌گردد. اگر بهای ضایعات عادی بین محصولات سالم سرشکن شود، ارزش فروش آن نیز به همان نسبت بین آنها سرشکن می‌شود.

ایران توشه
توشه‌ای برای موفقیت

۳۵ صفحه ۲۳۶ پرسش

۳۵ـ ارزش ضایعات قابل بازیافت چگونه محاسبه می‌شود؟ توضیح دهید.

در برخی صنایع، ضایعات یک مرحله در همان مرحله یا مراحل دیگر دوباره به‌عنوان مواد اولیه مصرف می‌شود. در این صورت ارزش ضایعات قابل بازیافت برابر **ارزش موادی** است که ضایعات جایگزین آن می‌گردد.

۳۶ صفحه ۲۳۶ پرسش

۳۶ـ ارزش فروش ضایعات غیرعادی به چه حسابی منظور می‌شود؟

به بدهکار حساب «موجودی ضایعات» و به بستانکار حساب **«زیان ضایعات غیرعادی»**؛ زیرا ارزش فروش ضایعات غیرعادی بخشی از زیان این ضایعات را جبران می‌کند.

۳۷ صفحه ۲۳۶ پرسش

۳۷ـ ارزش فروش ضایعات عادی و ضایعات غیرعادی به کدام حساب‌ها منظور می‌شود؟

در هر دو حالت حساب «موجودی ضایعات» بدهکار می‌شود. طرف بستانکار: برای ضایعات عادی حساب **کالای در جریان ساخت** همان مرحله و برای ضایعات غیرعادی حساب **زیان ضایعات غیرعادی**.

تاریخ	شرح حساب	بدهکار	بستانکار
1	موجودی ضایعات	360,000	
	کالای در جریان ساخت ـ مرحله		360,000
	(ارزش فروش پیش‌بینی‌شده ضایعات عادی (مثال))		
2	موجودی ضایعات	120,000	
	زیان ضایعات غیرعادی		120,000
	(ارزش فروش پیش‌بینی‌شده ضایعات غیرعادی (مثال))		

ایران توشه
توشه‌ای برای موفقیت

۳۸ صفحه ۲۳۶ پرسش

۳۸ـ اگر موجودی کالای در جریان ساخت پایان دوره از نظر درصد تکمیل دقیقاً در نقطه بازرسی باشد چه سهمی از بهای تمام‌شده ضایعات عادی به این موجودی تعلق می‌گیرد؟ توضیح دهید.

در این حالت موجودی پایان دوره به نقطه بازرسی رسیده و ضایعات در محصولات آن نیز می‌توانسته به وجود بیاید؛ پس مانند حالتی است که موجودی از نقطه بازرسی عبور کرده است و سهمی از بهای ضایعات عادی (و ارزش فروش آن) به آن تعلق می‌گیرد؛ بهای ضایعات عادی بین محصولات ساخته‌شده و موجودی پایان دوره به نسبت تعداد آنها سرشکن می‌شود.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۳۹ صفحه ۲۳۶ پرسش

۳۹ـ در گزارش هزینه تولید در قسمت هزینه‌های قابل تخصیص با ارزش فروش ضایعات عادی و غیرعادی به چه صورت عمل می‌شود؟ توضیح دهید.

مجموع ارزش فروش کل ضایعات (عادی و غیرعادی) از جمع هزینه‌های قابل تخصیص (هزینه‌های موجودی اول دوره + هزینه‌های انجام‌شده طی دوره) **کسر** می‌شود. سپس در بخش نحوه تخصیص، ارزش فروش ضایعات عادی از بهای تمام‌شده ضایعات عادی و ارزش فروش ضایعات غیرعادی از بهای تمام‌شده ضایعات غیرعادی کم می‌گردد.

۴۰ صفحه ۲۳۶ پرسش

۴۰ـ در گزارش هزینه تولید جمع هزینه‌های قابل تخصیص با جمع کدام عوامل برابر خواهد بود؟ توضیح دهید.

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

جمع هزینه‌های قابل تخصیص همواره با جمع **هزینه‌های تخصیص‌یافته** برابر است؛ یعنی:

```
قابل تخصیص = بهای محصولات ساخته‌شده (با سهم ضایعات عادی)
+ بهای موجودی پایان دوره (با سهم ضایعات عادی)
+ زیان ضایعات غیرعادی (پس از کسر ارزش فروش)
```

این برابری، درستی محاسبات گزارش را تأیید می‌کند.

۴۱ صفحه ۲۳۶ چهارگزینه‌ای

۱ـ اطلاعات یک مرحله: محصولات تکمیل‌شده 1,000 واحد؛ موجودی پایان دوره 100 واحد (مواد 100% و هزینه‌های تبدیل 40% تکمیل). هزینه مواد 220,000 و هزینه‌های تبدیل 104,000 ریال. قیمت تمام‌شده موجودی کالای در جریان ساخت پایان دوره چند ریال است؟

الف) 20,000 ریال ب) 4,000 ریال

ج) 16,000 ریال د) 24,000 ریال

پاسخ درست: **گزینه «د»**

معادل آحاد مواد = 1,000 + 100 = 1,100 ← نرخ مواد = 220,000 ÷ 1,100 = 200؛ معادل آحاد تبدیل = 1,000 + (100 × 40%) = 1,040 ← نرخ تبدیل = 104,000 ÷ 1,040 = 100.

بهای موجودی = (100 × 200) + (40 × 100) = 20,000 + 4,000 = **24,000 ریال**.

۴۲ صفحه ۲۳۶ چهارگزینه‌ای

۲ـ در گزارش هزینه تولید بهای فروش ضایعات عادی:

الف) به بهای تمام‌شده محصولات ساخته‌شده طی دوره اضافه می‌شود.

ب) به بهای تمام‌شده موجودی کالای در جریان ساخت پایان دوره اضافه می‌گردد.

ج) از جمع هزینه‌های قابل تخصیص کسر می‌شود.

د) به جمع هزینه‌های قابل تخصیص اضافه می‌گردد.

پاسخ درست: **گزینه «ج»**

ارزش فروش ضایعات (عادی و غیرعادی) در بخش هزینه‌های قابل تخصیص گزارش، از جمع هزینه‌ها کسر می‌شود.

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

۴۳ صفحه ۲۳۶ چهارگزینه‌ای

۳ـ در یک واحد تولیدی مواد مصرفی یک مرحله 2,500,000 ریال است. طی دوره 2,000 واحد محصول تکمیل‌شده و 500 واحد محصول در جریان ساخت (مواد 100% و هزینه‌های تبدیل 40% تکمیل) وجود دارد. قیمت تمام‌شده موجودی در جریان ساخت پایان دوره از نظر مواد مصرفی چند ریال است؟

الف) 200,000 ریال ب) 1,000,000 ریال

ج) 500,000 ریال د) 1,500,000 ریال

پاسخ درست: **گزینه «ج»**

معادل آحاد مواد = 2,000 + 500 = 2,500 ← نرخ هر واحد = 2,500,000 ÷ 2,500 = 1,000.

بهای مواد موجودی پایان دوره = 500 × 1,000 = **500,000 ریال**.

۴۴ صفحه ۲۳۷ چهارگزینه‌ای

۴ـ بهای تمام‌شده کالای فروش‌رفته 12,500,000 ریال، بهای تمام‌شده کالای ساخته‌شده طی دوره 14,200,000 ریال و بهای تمام‌شده موجودی کالای ساخته‌شده پایان دوره 3,400,000 ریال است. بهای تمام‌شده کالای آماده برای فروش چند ریال است؟

الف) 12,500,000 ریال ب) 9,100,000 ریال

ج) 15,900,000 ریال د) 17,600,000 ریال

پاسخ درست: **گزینه «ج»**

کالای آماده برای فروش = بهای کالای فروش‌رفته + موجودی کالای ساخته‌شده پایان دوره = 12,500,000 + 3,400,000 = **15,900,000 ریال**.

(به‌صورت دیگر: موجودی اول دوره + کالای ساخته‌شده؛ موجودی اول دوره = 15,900,000 − 14,200,000 = 1,700,000.)

۴۵ صفحه ۲۳۷ چهارگزینه‌ای

۵ـ درآمد حاصل از فروش ضایعات عادی انتهای یک مرحله از تولید به چه صورت طبقه‌بندی می‌شود؟

الف) درآمد غیرعملیاتی ب) کاهش هزینه‌های غیرعملیاتی

ج) کاهش بهای کالای ساخته‌شده انتقالی د) کاهش هزینه‌های مرحله

پاسخ درست: **گزینه «د»**

ارزش فروش ضایعات عادی از جمع هزینه‌های قابل تخصیص همان مرحله کسر می‌شود؛ یعنی هزینه‌های مرحله را کاهش می‌دهد و درآمد جداگانه محسوب نمی‌شود.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۴۶ صفحه ۲۳۷ چهارگزینه‌ای

۶ـ اگر موجودی کالای در جریان ساخت پایان دوره 40% تکمیل و بازرسی محصول در 60% تکمیل عملیات مرحله صورت گیرد، قیمت تمام‌شده ضایعات عادی چگونه تقسیم می‌شود؟

الف) به موجودی کالای در جریان ساخت پایان دوره اضافه می‌گردد.

ب) به‌صورت مساوی بین محصولات ساخته‌شده و موجودی در جریان ساخت پایان دوره سرشکن می‌گردد.

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

ج) به بهای تمام‌شده محصولات ساخته‌شده اضافه می‌گردد.

د) به تناسب بین محصولات ساخته‌شده و موجودی پایان دوره سرشکن می‌گردد.

پاسخ درست: **گزینه «ج»**

درصد تکمیل موجودی (40%) کمتر از نقطه بازرسی (60%) است؛ موجودی از نقطه بازرسی عبور نکرده، پس همه بهای ضایعات عادی به محصولات ساخته‌شده اضافه می‌شود.

۴۷ صفحه ۲۳۷ چهارگزینه‌ای

۷ـ قیمت تمام‌شده ضایعات عادی به قیمت تمام‌شده کالای ساخته‌شده اضافه می‌شود، اگر:

الف) در انتهای عملیات ساخت شناسایی شود. ب) در ابتدای عملیات ساخت شناسایی شود.

ج) غیرقابل فروش باشد. د) قابل فروش باشد.

پاسخ درست: **گزینه «الف»**

اگر ضایعات در انتهای عملیات شناسایی شود، موجودی در جریان ساخت پایان دوره (که هنوز تکمیل نشده) از نقطه بازرسی عبور نکرده است؛ پس همه بهای ضایعات عادی به کالای ساخته‌شده اضافه می‌شود.

۴۸ صفحه ۲۳۷ چهارگزینه‌ای

۸ـ چنانچه بازرسی در پایان مرحله تولیدی صورت بگیرد، واحدهای ضایع‌شده:

الف) از نظر مواد اولیه صددرصد و از نظر هزینه‌های تبدیل صفر درصد تکمیل است.

ب) از نظر مواد اولیه و هزینه‌های تبدیل صددرصد تکمیل است.

ج) از نظر مواد اولیه و هزینه‌های تبدیل 50% تکمیل است.

د) از نظر مواد اولیه و هزینه‌های تبدیل صفر درصد تکمیل است.

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

پاسخ درست: **گزینه «ب»**

ضایعات در نقطه بازرسی به وجود می‌آیند؛ نقطه بازرسی در پایان مرحله یعنی 100% عملیات انجام شده است، پس ضایعات از نظر مواد و هزینه‌های تبدیل هر دو 100% تکمیل‌اند.

۴۹ صفحه ۲۳۷ چهارگزینه‌ای

۹ـ بهای فروش ضایعات عادی قابل فروش به کدام حساب بستانکار می‌شود؟

الف) خلاصه حساب سود و زیان ب) حساب کالای در جریان ساخت

ج) حساب فروش ضایعات عادی د) حساب موجودی ضایعات

پاسخ درست: **گزینه «ب»**

ثبت ارزش فروش پیش‌بینی‌شده ضایعات عادی: «موجودی ضایعات» بدهکار و «کالای در جریان ساخت مرحله» بستانکار می‌شود.

۵۰ صفحه ۲۳۷ چهارگزینه‌ای

۱۰ـ در آخرین مرحله ساخت کالا، قیمت تمام‌شده کالای ساخته‌شده 250,000 ریال، قیمت تمام‌شده ضایعات عادی 20,000 ریال و قیمت فروش ضایعات عادی 5,000 ریال است. حساب موجودی کالای ساخته‌شده چند ریال بدهکار می‌شود؟

الف) 250,000 ریال ب) 265,000 ریال

ج) 270,000 ریال د) 275,000 ریال

پاسخ درست: **گزینه «ب»**

سهم ضایعات عادی (20,000) به بهای کالای ساخته‌شده اضافه و ارزش فروش آن (5,000) کسر می‌شود:

250,000 + 20,000 – 5,000 = **265,000 ریال**.

۵۱ صفحه ۲۳۸ چهارگزینه‌ای

۱۱ـ برای محاسبه قیمت تمام‌شده کدام یک از کالاهای زیر سیستم هزینه‌یابی مرحله‌ای مناسب است؟

الف) اتومبیل‌سازی ب) کشتی‌سازی

ج) تولید سیمان د) ماشین‌آلات تراش مخصوص

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

پاسخ درست: **گزینه «ج»**

تولید سیمان انبوه، پیوسته و یکنواخت است و از چند مرحله می‌گذرد؛ ولی کشتی‌سازی و ماشین‌آلات مخصوص بنا به سفارش ساخته می‌شوند (سیستم سفارش‌کار). اتومبیل‌سازی در کتاب نمونه گردش موازی ذکر شده، ولی گزینه متناسب‌تر سیمان است.

۵۲ صفحه ۲۳۸ چهارگزینه‌ای

۱۲ـ با بهای تمام‌شده ضایعات غیرعادی در مراحل مختلف تولید به چه صورت عمل می‌شود؟

الف) به حساب سود و زیان انتقال می‌یابد. ب) از جمع هزینه‌های مرحله کسر می‌شود.

ج) به حساب زیان ضایعات غیرعادی منظور می‌شود. د) به محصولات سالم سرشکن می‌گردد.

پاسخ درست: **گزینه «ج»**

بهای تمام‌شده ضایعات غیرعادی به بدهکار حساب «زیان ضایعات غیرعادی» منظور می‌شود و به محصولات سالم اضافه نمی‌گردد.

۵۳ صفحه ۲۳۸ چهارگزینه‌ای

۱۳ـ در سیستم هزینه‌یابی مرحله‌ای سربار ساخت جذب‌شده در بدهکار کدام حساب منظور می‌شود؟

الف) حساب کنترل سربار ساخت ب) حساب موجودی کالای ساخته‌شده

ج) حساب کالای در جریان ساخت د) حساب قیمت تمام‌شده کالای فروش‌رفته

پاسخ درست: **گزینه «ج»**

سربار ساخت جذب‌شده هر مرحله به بدهکار حساب «کالای در جریان ساخت» همان مرحله و به بستانکار «کنترل سربار ساخت» همان مرحله منظور می‌شود.

۵۴ صفحه ۲۳۸ چهارگزینه‌ای

۱۴ـ در شرکت تولیدی بهره‌ور، مواد در آغاز مرحله به محصول اضافه می‌شود. طی دوره 12,000 واحد محصول تکمیل‌شده و 6,000 واحد موجودی در جریان ساخت پایان دوره (50% تکمیل) وجود دارد. هزینه‌های دوره شامل مواد اولیه 4,680,000 ریال و هزینه‌های تبدیل 2,400,000 ریال است. بهای تمام‌شده یک واحد محصول چند ریال است؟

الف) 472 ریال ب) 445.3 ریال ج) 393.3 ریال د) 420 ریال

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

پاسخ درست: **گزینه «د»**

معادل آحاد مواد = 12,000 + 6,000 = 18,000 ← نرخ مواد = 4,680,000 ÷ 18,000 = 260.

معادل آحاد تبدیل = 12,000 + (6,000 × 50%) = 15,000 ← نرخ تبدیل = 2,400,000 ÷ 15,000 = 160.

بهای تمام‌شده یک واحد = 260 + 160 = **420 ریال**.

۵۵ صفحه ۲۳۸ چهارگزینه‌ای

۱۵ـ شرکت خودروساز از سیستم هزینه‌یابی مرحله‌ای استفاده می‌کند. مواد در آغاز مرحله اضافه می‌شود. اطلاعات: ۱ـ محصولات اقدام به تولید 75,000 واحد؛ ۲ـ محصولات تکمیل‌شده و منتقل‌شده به انبار 49,500 واحد؛ ۳ـ ضایعات غیرعادی 3,000 واحد؛ ۴ـ موجودی در جریان ساخت پایان دوره 22,500 واحد که 60%

تکمیل است. ضایعات در پایان مرحله ایجاد شده است. معادل آحاد تکمیل‌شده از نظر هزینه‌های تبدیل کدام است؟

الف) 54,000 واحد ب) 66,000 واحد ج) 61,500 واحد د) 65,000 واحد

پاسخ درست: **گزینه «ب»**

75,000 = 49,500 + 22,500 + 3,000 (ضایعات عادی وجود ندارد). چون ضایعات در پایان مرحله ایجاد شده، 100% تکمیل است.

معادل آحاد تبدیل = 49,500 + (22,500 × 60%) + (3,000 × 100%) = 49,500 + 13,500 + 3,000 = **66,000 واحد**.

۵۶ صفحه ۲۳۸ مسئله

۱ـ۷ـ شرکت تولیدی مرغوب‌کار برای محاسبه بهای تمام‌شده از سیستم هزینه‌یابی مرحله‌ای استفاده می‌نماید. محصولات در یک مرحله ساخته و پس از تکمیل به انبار کالای ساخته‌شده منتقل می‌شود. اطلاعات یک دوره: ۱ـ مواد در آغاز مرحله اضافه می‌شود و هزینه‌های تبدیل به‌صورت یکنواخت؛ ۲ـ برای هر واحد محصول یک واحد مواد لازم است؛ ۳ـ مواد وارده 35,000 واحد؛ ۴ـ موجودی پایان دوره 5,000 واحد، 70% تکمیل؛ ۵ـ محصولات ساخته‌شده 25,000 واحد؛ ۶ـ ضایعات عادی 4,000 و غیرعادی 1,000 واحد؛ ۷ـ ضایعات هر واحد 150 ریال ارزش فروش دارد؛ ۸ـ بازرسی در 50% عملیات مرحله؛ ۹ـ هزینه‌ها: مواد اولیه 6,300,000 و هزینه‌های تبدیل 4,650,000 ریال؛ ۱۰ـ ضایعات هر واحد 175 ریال نقداً فروخته شد. مطلوبست: ۱ـ تهیه گزارش معادل آحاد تکمیل‌شده مرحله ۲ـ تهیه گزارش هزینه تولید مرحله

۱ـ گزارش معادل آحاد تکمیل‌شده: مواد در آغاز مرحله اضافه می‌شود، پس ضایعات از نظر مواد 100% و از نظر تبدیل 50% (نقطه بازرسی) تکمیل‌اند.

شرح	جدول مقداری	مواد	هزینه‌های تبدیل
محصولات ساخته‌شده و منتقل‌شده	25,000	25,000	25,000
ضایعات عادی (نقطه بازرسی 50%)	4,000	4,000	2,000
ضایعات غیرعادی (نقطه بازرسی 50%)	1,000	1,000	500
موجودی پایان دوره (70% تبدیل)	5,000	5,000	3,500
معادل آحاد تکمیل‌شده	35,000	**35,000**	**31,000**

۲ـ گزارش هزینه تولید:

شرح	جمع	مواد	هزینه‌های تبدیل
هزینه‌های انجام‌شده طی دوره (موجودی اول دوره صفر)	10,950,000	6,300,000	4,650,000
کسر می‌شود: ارزش فروش ضایعات (150 × 5,000)	(750,000)		
جمع هزینه‌های قابل تخصیص	10,200,000		
معادل آحاد تکمیل‌شده		35,000	31,000
بهای تمام‌شده یک واحد	**330**	180	150

شرح	مبلغ جزئی	مبلغ کل
بهای تمام‌شده ضایعات غیرعادی (1,000 واحد × 255)		255,000
کسر می‌شود: ارزش فروش ضایعات غیرعادی		(150,000)
زیان ضایعات غیرعادی		**105,000**
بهای تمام‌شده محصولات ساخته‌شده (330 × 25,000)		8,250,000
سهم ضایعات عادی		850,000
کسر می‌شود: سهم ارزش فروش ضایعات عادی		(500,000)
بهای تمام‌شده محصولات ساخته‌شده		**8,600,000**
مواد موجودی پایان دوره (5,000 × 180)	900,000	
هزینه‌های تبدیل موجودی پایان دوره (3,500 × 150)	525,000	
سهم ضایعات عادی	170,000	
کسر می‌شود: سهم ارزش فروش ضایعات عادی	(100,000)	
بهای تمام‌شده موجودی پایان دوره		**1,495,000**
جمع هزینه‌های تخصیص‌یافته (برابر هزینه‌های قابل تخصیص)		**10,200,000**

چون موجودی پایان دوره (70%) از نقطه بازرسی (50%) گذشته است، بهای ضایعات عادی و ارزش فروش آن بین محصولات سالم (25,000 + 5,000 = 30,000 واحد) سرشکن شد. قیمت فروش واقعی (175) در گزارش اثری ندارد و فقط هنگام فروش، اختلاف با ارزش پیش‌بینی‌شده (25 ریال در هر واحد) سود فروش ضایعات است.

ایران توشه
توشه‌ای برای موفقیت

۵۷ صفحه ۲۳۹ مسئله

۲ـ۷ـ شرکت سهامی پاک‌سان از سیستم هزینه‌یابی مرحله‌ای استفاده می‌کند. خط تولید دو مرحله (یک و دو) دارد. اطلاعات: ۱ـ مواد انتقال‌یافته به مرحله یک 40,000 واحد و محصولات ساخته‌شده این مرحله 30,000 واحد (منتقل به مرحله دو)؛ ۲ـ موجودی پایان دوره مرحله یک 4,000 واحد، 40% تکمیل؛ ۳ـ ضایعات عادی مرحله یک 3,000 و غیرعادی 3,000 واحد؛ ۴ـ بازرسی در 50% عملیات مرحله یک؛ ۵ـ موجودی پایان دوره مرحله دو 4,000 واحد، 70% تکمیل؛ ۶ـ ضایعات عادی و غیرعادی مرحله دو هر کدام 1,000 واحد؛ ۷ـ محصولات ساخته‌شده مرحله دو 24,000 واحد (منتقل به انبار)؛ ۸ـ بازرسی مرحله دو در 50% عملیات. مطلوبست: ۱ـ گزارش معادل آحاد تکمیل‌شده مرحله یک ۲ـ گزارش معادل آحاد تکمیل‌شده مرحله دو

فرض (طبق روال کتاب): در مرحله یک مواد در آغاز مرحله و هزینه‌های تبدیل یکنواخت اضافه می‌شود؛ در مرحله دو مواد انتقالی 100% و هزینه‌های تبدیل یکنواخت است. ضایعات از نظر مواد 100% و از نظر تبدیل به اندازه نقطه بازرسی (50%) تکمیل‌اند.

۱ـ مرحله یک (40,000 = 30,000 + 4,000 + 3,000 + 3,000):

شرح	جدول مقداری	مواد	هزینه‌های تبدیل
محصولات ساخته‌شده و منتقل‌شده	30,000	30,000	30,000
ضایعات عادی (نقطه بازرسی 50%)	3,000	3,000	1,500
ضایعات غیرعادی (نقطه بازرسی 50%)	3,000	3,000	1,500
موجودی پایان دوره (40% تبدیل)	4,000	4,000	1,600
معادل آحاد تکمیل‌شده	40,000	**40,000**	**34,600**

۲ـ مرحله دو (30,000 = 24,000 + 4,000 + 1,000 + 1,000):

شرح	جدول مقداری	مواد انتقالی	هزینه‌های تبدیل
محصولات ساخته‌شده و منتقل‌شده	24,000	24,000	24,000
ضایعات عادی (نقطه بازرسی 50%)	1,000	1,000	500
ضایعات غیرعادی (نقطه بازرسی 50%)	1,000	1,000	500
موجودی پایان دوره (70% تبدیل)	4,000	4,000	2,800
معادل آحاد تکمیل‌شده	30,000	**30,000**	**27,800**

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

ایران توشه
توشه‌ای برای موفقیت

۵۸ صفحه ۲۳۹ مسئله

۳ـ۷ـ شرکت تولیدی برکت محصولات خود را در یک مرحله تولید می‌کند. ۱ـ برای ساختن یک واحد محصول یک واحد ماده لازم است؛ ۲ـ مواد اولیه در آغاز مرحله اضافه می‌شود ولی دستمزد و سربار یکنواخت؛ ۳ـ مواد اولیه وارده 18,000 واحد جمعاً 2,160,000 ریال؛ ۴ـ محصولات تکمیل‌شده 15,000 واحد؛ ۵ـ موجودی پایان دوره 3,000 واحد که از نظر مواد اولیه 100% ولی از نظر مواد مستقیم، دستمزد مستقیم و سربار ساخت 60% تکمیل است؛ ۶ـ موجودی اول دوره و ضایعات وجود ندارد؛ ۷ـ هزینه‌ها: مواد مستقیم 840,000، کار مستقیم 1,176,000 و سربار ساخت 672,000 ریال.

مطلوبست: ۱ـ گزارش معادل آحاد تکمیل‌شده ۲ـ گزارش هزینه تولید و محاسبه بهای تمام‌شده کالای ساخته‌شده و موجودی پایان دوره

مواد اولیه در آغاز مرحله اضافه می‌شود (ستون «مواد اولیه»)؛ مواد مستقیم، دستمزد و سربار هم‌درجه (60%) هستند و در ستون «هزینه‌های تبدیل» (مواد مستقیم + دستمزد + سربار) آمده‌اند.

شرح	جدول مقداری	مواد اولیه	هزینه‌های تبدیل
محصولات ساخته‌شده و منتقل‌شده	15,000	15,000	15,000
موجودی پایان دوره (60% تبدیل)	3,000	3,000	1,800
معادل آحاد تکمیل‌شده	18,000	**18,000**	**16,800**

شرح	جمع	مواد اولیه	هزینه‌های تبدیل
هزینه‌های انجام‌شده طی دوره	4,848,000	2,160,000	2,688,000
معادل آحاد تکمیل‌شده		18,000	16,800
نرخ هر واحد		120	160
بهای تمام‌شده یک واحد	**280**		

(2,688,000 = 840,000 + 1,176,000 + 672,000؛ نرخ تبدیل: 50 مواد مستقیم + 70 دستمزد + 40 سربار = 160)

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

شرح	مبلغ جزئی	مبلغ کل
بهای تمام‌شده کالای ساخته‌شده (280 × 15,000)		4,200,000
بهای مواد اولیه موجودی پایان دوره (120 × 3,000)	360,000	
بهای تبدیل موجودی پایان دوره (160 × 1,800)	288,000	
بهای تمام‌شده موجودی پایان دوره		**648,000**
جمع (برابر هزینه‌های قابل تخصیص)		**4,848,000**

۵۹ صفحه ۲۴۰ مسئله

۴ـ۷ـ محصولات شرکت کیوان فقط از یک مرحله می‌گذرد و سپس به انبار کالای ساخته‌شده منتقل می‌شود. ۱ـ مواد در آغاز مرحله اضافه می‌شود ولی دستمزد مستقیم و سربار یکنواخت؛ ۲ـ مواد انتقال‌یافته 28,000 واحد جمعاً 4,200,000 ریال؛ ۳ـ دستمزد مستقیم 1,926,000 و سربار ساخت 1,284,000 ریال؛ ۴ـ 15,000 واحد تکمیل و منتقل شده؛ ۵ـ موجودی پایان دوره 7,000 واحد (مواد 100% و دستمزد و سربار 40% تکمیل)؛ ۶ـ ضایعات عادی 4,500 و غیرعادی 1,500 واحد که تماماً غیرقابل فروش است؛ ۷ـ بازرسی در 60% عملیات مرحله.

مطلوبست: ۱ـ گزارش معادل آحاد تکمیل‌شده مرحله ۲ـ گزارش هزینه تولید مرحله یک برای دوره جاری

شرح	جدول مقداری	مواد	هزینه‌های تبدیل
محصولات ساخته‌شده و منتقل‌شده	15,000	15,000	15,000
ضایعات عادی (نقطه بازرسی 60%)	4,500	4,500	2,700
ضایعات غیرعادی (نقطه بازرسی 60%)	1,500	1,500	900
موجودی پایان دوره (40% تبدیل)	7,000	7,000	2,800
معادل آحاد تکمیل‌شده	28,000	**28,000**	**21,400**

شرح	جمع	مواد	هزینه‌های تبدیل
هزینه‌های انجام‌شده طی دوره (موجودی اول دوره صفر)	7,410,000	4,200,000	3,210,000
جمع هزینه‌های قابل تخصیص	7,410,000		
معادل آحاد تکمیل‌شده		28,000	21,400
بهای تمام‌شده یک واحد	**300**	150	150

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

شرح	مبلغ جزئی	مبلغ کل
بهای تمام‌شده ضایعات غیرعادی (1,500 واحد × 240)		360,000
زیان ضایعات غیرعادی		**360,000**
بهای تمام‌شده محصولات ساخته‌شده (15,000 × 300)		4,500,000
سهم ضایعات عادی (همه به ساخته‌شده)		1,080,000
بهای تمام‌شده محصولات ساخته‌شده		**5,580,000**
مواد موجودی پایان دوره (7,000 × 150)	1,050,000	
هزینه‌های تبدیل موجودی پایان دوره (2,800 × 150)	420,000	
بهای تمام‌شده موجودی پایان دوره		**1,470,000**
جمع هزینه‌های تخصیص‌یافته (برابر هزینه‌های قابل تخصیص)		**7,410,000**

چون موجودی پایان دوره (40%) از نقطه بازرسی (60%) عبور نکرده است، تمام بهای ضایعات عادی (1,080,000 ریال) به کالای ساخته‌شده اضافه شد. بهای ضایعات غیرعادی (360,000) چون بدون ارزش است، تماماً زیان محسوب می‌شود. نرخ تبدیل: 90 دستمزد + 60 سربار = 150.

۶۰ صفحه ۲۴۰ مسئله

۵ـ۷ـ شرکت تولیدی پیش‌تاز از سیستم هزینه‌یابی مرحله‌ای استفاده می‌کند. اطلاعات یکی از مراحل: ۱ـ مواد انتقالی به مرحله 50,000 واحد از قرار هر واحد 300 ریال؛ ۲ـ محصولات تکمیل‌شده 37,000 واحد؛ ۳ـ موجودی پایان دوره 9,000 واحد (مواد 100% و دستمزد و سربار 70%)؛ ۴ـ ضایعات عادی 3,000 و غیرعادی 1,000 واحد؛ ۵ـ ضایعات بدون ارزش است؛ ۶ـ بازرسی در 50% عملیات مرحله؛ ۷ـ موجودی اول دوره صفر؛ ۸ـ سایر هزینه‌ها: مواد اولیه 4,000,000، کار مستقیم 5,436,000 و سربار ساخت 3,171,000 ریال.
مطلوبست: ۱ـ گزارش معادل آحاد تکمیل‌شده ۲ـ گزارش هزینه تولید و بهای تمام‌شده محصولات ساخته‌شده و موجودی پایان دوره

مواد انتقالی (15,000,000 = 50,000 × 300) و مواد اولیه هر دو در آغاز مرحله 100% هستند؛ ستون «مواد انتقالی» و ستون «مواد» (مواد اولیه) در گزارش جدا شده‌اند.

شرح	جدول مقداری	مواد انتقالی	مواد	هزینه‌های تبدیل
محصولات ساخته‌شده و منتقل‌شده	37,000	37,000	37,000	37,000
ضایعات عادی (نقطه بازرسی 50%)	3,000	3,000	3,000	1,500
ضایعات غیرعادی (نقطه بازرسی 50%)	1,000	1,000	1,000	500
موجودی پایان دوره (70% تبدیل)	9,000	9,000	9,000	6,300
معادل آحاد تکمیل‌شده	50,000	**50,000**	**50,000**	**45,300**

شرح	جمع	مواد انتقالی	مواد	هزینه‌های تبدیل
هزینه‌های انجام‌شده طی دوره (موجودی اول دوره صفر)	27,607,000	15,000,000	4,000,000	8,607,000
جمع هزینه‌های قابل تخصیص	27,607,000			
معادل آحاد تکمیل‌شده		50,000	50,000	45,300
بهای تمام‌شده یک واحد	**570**	300	80	190

شرح	مبلغ جزئی	مبلغ کل
بهای تمام‌شده ضایعات غیرعادی (1,000 واحد × 475)		475,000
زیان ضایعات غیرعادی		**475,000**
بهای تمام‌شده محصولات ساخته‌شده (37,000 × 570)		21,090,000
سهم ضایعات عادی		1,146,196
بهای تمام‌شده محصولات ساخته‌شده		**22,236,196**
مواد انتقالی موجودی پایان دوره (9,000 × 300)	2,700,000	
مواد موجودی پایان دوره (9,000 × 80)	720,000	
هزینه‌های تبدیل موجودی پایان دوره (6,300 × 190)	1,197,000	
سهم ضایعات عادی	278,804	
بهای تمام‌شده موجودی پایان دوره		**4,895,804**
جمع هزینه‌های تخصیص‌یافته (برابر هزینه‌های قابل تخصیص)		**27,607,000**

نرخ تبدیل: 120 دستمزد + 70 سربار = 190. موجودی پایان دوره (70%) از نقطه بازرسی (50%) گذشته، پس بهای ضایعات عادی (1,425,000) بین محصولات سالم (37,000 + 9,000 = 46,000 واحد) سرشکن شد.

ایران توشه
توشه‌ای برای موفقیت

این فایل توسط سایت ایران‌توشه تهیه شده است.
irantooshe.ir

۶۱ صفحه ۲۴۱ مسئله

۶ـ۷ـ شرکت سهامی موفق بهای تمام‌شده را بر اساس سیستم هزینه‌یابی مرحله‌ای محاسبه می‌کند.
اطلاعات یک مرحله: ۱ـ مواد اولیه در آغاز مرحله و هزینه‌های تبدیل یکنواخت اضافه می‌شود؛ ۲ـ مواد انتقالی به مرحله 30,000 واحد که 20,000 واحد آن تکمیل شده؛ ۳ـ موجودی پایان دوره 5,000 واحد، 60% تکمیل؛ ۴ـ ضایعات عادی 4,000 و غیرعادی 1,000 واحد؛ ۵ـ بازرسی در 30% عملیات؛ ۶ـ موجودی اول دوره صفر؛ ۷ـ هزینه‌ها: مواد اولیه 6,000,000، مواد مستقیم 4,500,000، کار مستقیم 1,837,500 و سربار 612,500 ریال؛ ۸ـ ضایعات هر واحد 120 ریال ارزش فروش دارد؛ ۹ـ ضایعات هر واحد 100 ریال نقداً فروخته شد.
مطلوبست: ۱ـ گزارش معادل آحاد تکمیل‌شده ۲ـ گزارش هزینه تولید و بهای تمام‌شده ساخته‌شده و موجودی پایان دوره ۳ـ ثبت کلیه عملیات در دفتر روزنامه ۴ـ انتقال اقلام به دفتر کل به فرم T

فرض: مواد مستقیم 4,500,000 (برابر 150 ریال برای هر یک از 30,000 واحد) مانند مواد انتقالی در آغاز مرحله اضافه می‌شود (ستون «مواد انتقالی»).

شرح	جدول مقداری	مواد انتقالی	مواد	هزینه‌های تبدیل
محصولات ساخته‌شده و منتقل‌شده	20,000	20,000	20,000	20,000
ضایعات عادی (نقطه بازرسی 30%)	4,000	4,000	4,000	1,200
ضایعات غیرعادی (نقطه بازرسی 30%)	1,000	1,000	1,000	300
موجودی پایان دوره (60% تبدیل)	5,000	5,000	5,000	3,000
معادل آحاد تکمیل‌شده	30,000	**30,000**	**30,000**	**24,500**

شرح	جمع	مواد انتقالی	مواد	هزینه‌های تبدیل
هزینه‌های انجام‌شده طی دوره (موجودی اول دوره صفر)	12,950,000	4,500,000	6,000,000	2,450,000
کسر می‌شود: ارزش فروش ضایعات (120 × 5,000)	(600,000)			
جمع هزینه‌های قابل تخصیص	12,350,000			
معادل آحاد تکمیل‌شده		30,000	30,000	24,500
بهای تمام‌شده یک واحد	**450**	150	200	100

شرح	مبلغ جزئی	مبلغ کل
بهای تمام‌شده ضایعات غیرعادی (1,000 واحد × 380)		380,000
کسر می‌شود: ارزش فروش ضایعات غیرعادی		(120,000)
زیان ضایعات غیرعادی		**260,000**
بهای تمام‌شده محصولات ساخته‌شده (20,000 × 450)		9,000,000
سهم ضایعات عادی		1,216,000
کسر می‌شود: سهم ارزش فروش ضایعات عادی		(384,000)
بهای تمام‌شده محصولات ساخته‌شده		**9,832,000**
مواد انتقالی موجودی پایان دوره (5,000 × 150)	750,000	
مواد موجودی پایان دوره (5,000 × 200)	1,000,000	
هزینه‌های تبدیل موجودی پایان دوره (3,000 × 100)	300,000	
سهم ضایعات عادی	304,000	
کسر می‌شود: سهم ارزش فروش ضایعات عادی	(96,000)	
بهای تمام‌شده موجودی پایان دوره		**2,258,000**
جمع هزینه‌های تخصیص‌یافته (برابر هزینه‌های قابل تخصیص)		**12,350,000**

۳ـ ثبت‌های روزنامه: (ضایعات فروخته‌شده 100 ریال، کمتر از ارزش پیش‌بینی‌شده 120 ریال؛ هر واحد 20 ریال زیان)

ایران توشه
توشه‌ای برای موفقیت

تاریخ	شرح حساب	بدهکار	بستانکار
(1)	کالای در جریان ساخت ـ مرحله	10,500,000	
	کنترل موجودی مواد		10,500,000
	(ثبت صدور مواد به مرحله)		
(2)	کالای در جریان ساخت ـ مرحله	1,837,500	
	کنترل هزینه حقوق و دستمزد		1,837,500
	(ثبت دستمزد مستقیم مرحله)		
(3)	کالای در جریان ساخت ـ مرحله	612,500	
	کنترل سربار ساخت		612,500
	(ثبت سربار ساخت مرحله)		
(4)	زیان ضایعات غیرعادی	380,000	
	کالای در جریان ساخت ـ مرحله		380,000
	(ثبت بهای تمام‌شده ضایعات غیرعادی مرحله)		
(5)	موجودی ضایعات	120,000	
	زیان ضایعات غیرعادی		120,000
	(ثبت ارزش فروش پیش‌بینی‌شده ضایعات غیرعادی مرحله)		
(6)	بانک	100,000	
	سود و زیان فروش ضایعات	20,000	
	موجودی ضایعات		120,000
	(ثبت فروش نقدی ضایعات غیرعادی مرحله)		
(7)	موجودی ضایعات	480,000	
	کالای در جریان ساخت ـ مرحله		480,000
	(ثبت ارزش فروش پیش‌بینی‌شده ضایعات عادی مرحله)		
(8)	بانک	400,000	
	سود و زیان فروش ضایعات	80,000	
	موجودی ضایعات		480,000
	(ثبت فروش نقدی ضایعات عادی مرحله)		

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

تاریخ	شرح حساب	بدهکار	بستانکار
(9)	موجودی کالای ساخته‌شده	9,832,000	
	کالای در جریان ساخت ـ مرحله		9,832,000
	(ثبت بهای تمام‌شده محصولات ساخته‌شده)		

۴ـ حساب‌های T:

حساب کالای در جریان ساخت ـ مرحله

شرح	بدهکار	شرح	بستانکار
ثبت (1)	10,500,000	ثبت (4)	380,000
ثبت (2)	1,837,500	ثبت (7)	480,000
ثبت (3)	612,500	ثبت (9)	9,832,000
		مانده نقل به زیر	**2,258,000**

حساب زیان ضایعات غیرعادی

شرح	بدهکار	شرح	بستانکار
ثبت (4)	380,000	ثبت (5)	120,000
		مانده نقل به زیر	**260,000**

حساب موجودی ضایعات

شرح	بدهکار	شرح	بستانکار
ثبت (5)	120,000	ثبت (6)	120,000
ثبت (7)	480,000	ثبت (8)	480,000

حساب سود و زیان فروش ضایعات

شرح	بدهکار	شرح	بستانکار
ثبت (6)	20,000		
ثبت (8)	80,000		
		مانده نقل به زیر	**100,000**

حساب موجودی کالای ساخته‌شده

ایران توشه
توشه‌ای برای موفقیت

شرح	بدهکار	شرح	بستانکار
ثبت (9)	9,832,000		
		مانده نقل به زیر	**9,832,000**

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۶۲ صفحه ۲۴۲ مسئله

۷ـ۷ـ شرکت تولید لوازم خانگی محصولات را در یک مرحله تولید می‌کند. ۱ـ مواد وارده 27,000 واحد که 20,000 واحد محصول تکمیل شده؛ ۲ـ موجودی پایان دوره 5,000 واحد، 80% تکمیل؛ ۳ـ ضایعات عادی 1,500 و غیرعادی 500 واحد؛ ۴ـ بازرسی در 60% عملیات؛ ۵ـ ضایعات هر واحد 230 ریال قابل فروش است؛ ۶ـ هزینه‌ها: مواد انتقالی 4,590,000، مواد اولیه 3,240,000، کار مستقیم 2,898,000 و سربار ساخت 2,394,000 ریال.

مطلوبست: ۱ـ گزارش معادل آحاد تکمیل‌شده ۲ـ گزارش هزینه تولید ۳ـ ثبت کلیه عملیات مرحله در دفتر روزنامه

شرح	جدول مقداری	مواد انتقالی	مواد	هزینه‌های تبدیل
محصولات ساخته‌شده و منتقل‌شده	20,000	20,000	20,000	20,000
ضایعات عادی (نقطه بازرسی 60%)	1,500	1,500	1,500	900
ضایعات غیرعادی (نقطه بازرسی 60%)	500	500	500	300
موجودی پایان دوره (80% تبدیل)	5,000	5,000	5,000	4,000
معادل آحاد تکمیل‌شده	27,000	**27,000**	**27,000**	**25,200**

شرح	جمع	مواد انتقالی	مواد	هزینه‌های تبدیل
هزینه‌های انجام‌شده طی دوره (موجودی اول دوره صفر)	13,122,000	4,590,000	3,240,000	5,292,000
کسر می‌شود: ارزش فروش ضایعات (230 × 2,000)	(460,000)			
جمع هزینه‌های قابل تخصیص	12,662,000			
معادل آحاد تکمیل‌شده		27,000	27,000	25,200
بهای تمام‌شده یک واحد	**500**	170	120	210

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

شرح	مبلغ جزئی	مبلغ کل
بهای تمام‌شده ضایعات غیرعادی (500 واحد × 416)		208,000
کسر می‌شود: ارزش فروش ضایعات غیرعادی		(115,000)
زیان ضایعات غیرعادی		**93,000**
بهای تمام‌شده محصولات ساخته‌شده (500 × 20,000)		10,000,000
سهم ضایعات عادی		499,200
کسر می‌شود: سهم ارزش فروش ضایعات عادی		(276,000)
بهای تمام‌شده محصولات ساخته‌شده		**10,223,200**
مواد انتقالی موجودی پایان دوره (170 × 5,000)	850,000	
مواد موجودی پایان دوره (120 × 5,000)	600,000	
هزینه‌های تبدیل موجودی پایان دوره (210 × 4,000)	840,000	
سهم ضایعات عادی	124,800	
کسر می‌شود: سهم ارزش فروش ضایعات عادی	(69,000)	
بهای تمام‌شده موجودی پایان دوره		**2,345,800**
جمع هزینه‌های تخصیص‌یافته (برابر هزینه‌های قابل تخصیص)		**12,662,000**

۳ـ ثبت‌های روزنامه (فروش واقعی ضایعات ذکر نشده است؛ فقط ارزش پیش‌بینی‌شده ثبت می‌شود):

تاریخ	شرح حساب	بدهکار	بستانکار
(1)	کالای در جریان ساخت ـ مرحله	7,830,000	
	کنترل موجودی مواد		7,830,000
	(ثبت صدور مواد به مرحله)		
(2)	کالای در جریان ساخت ـ مرحله	2,898,000	
	کنترل هزینه حقوق و دستمزد		2,898,000
	(ثبت دستمزد مستقیم مرحله)		
(3)	کالای در جریان ساخت ـ مرحله	2,394,000	
	کنترل سربار ساخت		2,394,000
	(ثبت سربار ساخت مرحله)		
(4)	زیان ضایعات غیرعادی	208,000	

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

تاریخ	شرح حساب	بدهکار	بستانکار
	کالای در جریان ساخت ـ مرحله		208,000
	(ثبت بهای تمام‌شده ضایعات غیرعادی مرحله)		
(5)	موجودی ضایعات	115,000	
	زیان ضایعات غیرعادی		115,000
	(ثبت ارزش فروش پیش‌بینی‌شده ضایعات غیرعادی مرحله)		
(6)	موجودی ضایعات	345,000	
	کالای در جریان ساخت ـ مرحله		345,000
	(ثبت ارزش فروش پیش‌بینی‌شده ضایعات عادی مرحله)		
(7)	موجودی کالای ساخته‌شده	10,223,200	
	کالای در جریان ساخت ـ مرحله		10,223,200
	(ثبت بهای تمام‌شده محصولات ساخته‌شده)		

۶۳ صفحه ۲۴۲ مسئله

۸ـ۷ـ کارخانه گل‌بافت یک نوع محصول را در دو مرحله الف و ب تولید می‌کند. ۱ـ مواد در آغاز مراحل الف و ب اضافه می‌شود و هزینه‌های تبدیل یکنواخت؛ ۲ـ مواد اولیه وارده به مرحله الف 20,000 واحد با بهای 3,000,000 ریال؛ ۳ـ آمار: مرحله الف: محصولات اقدام به تولید 20,000، ساخته‌شده و منتقل‌شده 15,000، موجودی پایان دوره 3,000 واحد (30% تکمیل)، ضایعات عادی 1,000 و غیرعادی 1,000، نقطه بازرسی 40%؛ مرحله ب: ساخته‌شده 10,000، موجودی پایان 3,000 واحد (50% تکمیل)، ضایعات عادی 1,000 و غیرعادی 1,000، نقطه بازرسی 70%؛ ۴ـ هزینه‌ها: مرحله الف: مواد مستقیم 600,000، دستمزد 1,336,000، سربار 668,000؛ مرحله ب: مواد مستقیم 1,267,500، دستمزد 1,310,000، سربار 655,000؛ ۵ـ ارزش فروش هر واحد ضایعات مراحل الف و ب به ترتیب 175 و 225 ریال؛ ۶ـ ضایعات مراحل الف و ب به ترتیب از قرار هر واحد 160 و 250 ریال نقداً فروخته شد.

مطلوبست: گزارش معادل آحاد و گزارش هزینه تولید مرحله الف؛ گزارش معادل آحاد و گزارش هزینه تولید مرحله ب؛ ثبت کلیه عملیات در دفتر روزنامه و انتقال به دفتر کل؛ ثبت فروش نسیه 8,000 واحد از محصولات مرحله دو (ب) از قرار هر واحد 940 ریال.

فرض: مواد اولیه (3,000,000) و مواد مستقیم هر مرحله در آغاز مرحله اضافه می‌شوند (ستون «مواد»)؛ دستمزد و سربار هزینه‌های تبدیل‌اند.

مرحله الف — معادل آحاد:

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

شرح	جدول مقداری	مواد	هزینه‌های تبدیل
محصولات ساخته‌شده و منتقل‌شده	15,000	15,000	15,000
ضایعات عادی (نقطه بازرسی 40%)	1,000	1,000	400
ضایعات غیرعادی (نقطه بازرسی 40%)	1,000	1,000	400
موجودی پایان دوره (30% تبدیل)	3,000	3,000	900
معادل آحاد تکمیل‌شده	20,000	**20,000**	**16,700**

مرحله الف — گزارش هزینه تولید:

شرح	جمع	مواد	هزینه‌های تبدیل
هزینه‌های انجام‌شده طی دوره (موجودی اول دوره صفر)	5,604,000	3,600,000	2,004,000
کسر می‌شود: ارزش فروش ضایعات (175 × 2,000)	(350,000)		
جمع هزینه‌های قابل تخصیص	5,254,000		
معادل آحاد تکمیل‌شده		20,000	16,700
بهای تمام‌شده یک واحد	**300**	180	120

شرح	مبلغ جزئی	مبلغ کل
بهای تمام‌شده ضایعات غیرعادی (1,000 واحد × 228)		228,000
کسر می‌شود: ارزش فروش ضایعات غیرعادی		(175,000)
زیان ضایعات غیرعادی		**53,000**
بهای تمام‌شده محصولات ساخته‌شده (15,000 × 300)		4,500,000
سهم ضایعات عادی (همه به ساخته‌شده)		228,000
کسر می‌شود: سهم ارزش فروش ضایعات عادی		(175,000)
بهای تمام‌شده محصولات ساخته‌شده		**4,553,000**
مواد موجودی پایان دوره (3,000 × 180)	540,000	
هزینه‌های تبدیل موجودی پایان دوره (900 × 120)	108,000	
بهای تمام‌شده موجودی پایان دوره		**648,000**
جمع هزینه‌های تخصیص‌یافته (برابر هزینه‌های قابل تخصیص)		**5,254,000**

ایران توشه
توشه‌ای برای موفقیت

چون موجودی (30%) از نقطه بازرسی (40%) عبور نکرده، همه بهای ضایعات عادی به محصولات ساخته‌شده افزوده شد.

مرحله ب — معادل آحاد:

شرح	جدول مقداری	مواد انتقالی	مواد	هزینه‌های تبدیل
محصولات ساخته‌شده و منتقل‌شده	10,000	10,000	10,000	10,000
ضایعات عادی (نقطه بازرسی 70%)	1,000	1,000	1,000	700
ضایعات غیرعادی (نقطه بازرسی 70%)	1,000	1,000	1,000	700
موجودی پایان دوره (50% تبدیل)	3,000	3,000	3,000	1,500
معادل آحاد تکمیل‌شده	15,000	**15,000**	**15,000**	**12,900**

مرحله ب — گزارش هزینه تولید (مواد انتقالی = بهای ساخته‌شده مرحله الف):

شرح	جمع	مواد انتقالی	مواد	هزینه‌های تبدیل
هزینه‌های انجام‌شده طی دوره (موجودی اول دوره صفر)	7,785,500	4,553,000	1,267,500	1,965,000
کسر می‌شود: ارزش فروش ضایعات (225 × 2,000)	(450,000)			
جمع هزینه‌های قابل تخصیص	7,335,500			
معادل آحاد تکمیل‌شده		15,000	15,000	12,900
بهای تمام‌شده یک واحد	**540.36**	303.53	84.50	152.33

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

شرح	مبلغ جزئی	مبلغ کل
بهای تمام‌شده ضایعات غیرعادی (1,000 واحد × 494.66)		494,661
کسر می‌شود: ارزش فروش ضایعات غیرعادی		(225,000)
زیان ضایعات غیرعادی		**269,661**
بهای تمام‌شده محصولات ساخته‌شده (10,000 × 540.36)		5,403,589
سهم ضایعات عادی (همه به ساخته‌شده)		494,661
کسر می‌شود: سهم ارزش فروش ضایعات عادی		(225,000)
بهای تمام‌شده محصولات ساخته‌شده		**5,673,250**
مواد انتقالی موجودی پایان دوره (3,000 × 303.53)	910,601	
مواد موجودی پایان دوره (3,000 × 84.50)	253,500	
هزینه‌های تبدیل موجودی پایان دوره (1,500 × 152.33)	228,488	
بهای تمام‌شده موجودی پایان دوره		**1,392,589**
جمع هزینه‌های تخصیص‌یافته (برابر هزینه‌های قابل تخصیص)		**7,335,500**

ثبت‌های روزنامه:

تاریخ	شرح حساب	بدهکار	بستانکار
(1)	کالای در جریان ساخت ـ مرحله الف	3,600,000	
	کنترل موجودی مواد		3,600,000
	(ثبت صدور مواد به مرحله الف)		
(2)	کالای در جریان ساخت ـ مرحله الف	1,336,000	
	کنترل هزینه حقوق و دستمزد		1,336,000
	(ثبت دستمزد مستقیم مرحله الف)		
(3)	کالای در جریان ساخت ـ مرحله الف	668,000	
	کنترل سربار ساخت		668,000
	(ثبت سربار ساخت مرحله الف)		
(4)	زیان ضایعات غیرعادی	228,000	
	کالای در جریان ساخت ـ مرحله الف		228,000
	(ثبت بهای تمام‌شده ضایعات غیرعادی مرحله الف)		

ایران توشه
توشه‌ای برای موفقیت

تاریخ	شرح حساب	بدهکار	بستانکار
(5)	موجودی ضایعات	175,000	
	زیان ضایعات غیرعادی		175,000
	(ثبت ارزش فروش پیش‌بینی‌شده ضایعات غیرعادی مرحله الف)		
(6)	بانک	160,000	
	سود و زیان فروش ضایعات	15,000	
	موجودی ضایعات		175,000
	(ثبت فروش نقدی ضایعات غیرعادی مرحله الف)		
(7)	موجودی ضایعات	175,000	
	کالای در جریان ساخت ـ مرحله الف		175,000
	(ثبت ارزش فروش پیش‌بینی‌شده ضایعات عادی مرحله الف)		
(8)	بانک	160,000	
	سود و زیان فروش ضایعات	15,000	
	موجودی ضایعات		175,000
	(ثبت فروش نقدی ضایعات عادی مرحله الف)		
(9)	کالای در جریان ساخت ـ مرحله ب	4,553,000	
	کالای در جریان ساخت ـ مرحله الف		4,553,000
	(ثبت بهای تمام‌شده محصولات مرحله الف منتقل‌شده به مرحله ب)		
(10)	کالای در جریان ساخت ـ مرحله ب	1,267,500	
	کنترل موجودی مواد		1,267,500
	(ثبت صدور مواد به مرحله ب)		
(11)	کالای در جریان ساخت ـ مرحله ب	1,310,000	
	کنترل هزینه حقوق و دستمزد		1,310,000
	(ثبت دستمزد مستقیم مرحله ب)		
(12)	کالای در جریان ساخت ـ مرحله ب	655,000	
	کنترل سربار ساخت		655,000
	(ثبت سربار ساخت مرحله ب)		

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

تاریخ	شرح حساب	بدهکار	بستانکار
(13)	زیان ضایعات غیرعادی	494,661	
	کالای در جریان ساخت ـ مرحله ب		494,661
	(ثبت بهای تمام‌شده ضایعات غیرعادی مرحله ب)		
(14)	موجودی ضایعات	225,000	
	زیان ضایعات غیرعادی		225,000
	(ثبت ارزش فروش پیش‌بینی‌شده ضایعات غیرعادی مرحله ب)		
(15)	بانک	250,000	
	موجودی ضایعات		225,000
	سود و زیان فروش ضایعات		25,000
	(ثبت فروش نقدی ضایعات غیرعادی مرحله ب)		
(16)	موجودی ضایعات	225,000	
	کالای در جریان ساخت ـ مرحله ب		225,000
	(ثبت ارزش فروش پیش‌بینی‌شده ضایعات عادی مرحله ب)		
(17)	بانک	250,000	
	موجودی ضایعات		225,000
	سود و زیان فروش ضایعات		25,000
	(ثبت فروش نقدی ضایعات عادی مرحله ب)		
(18)	موجودی کالای ساخته‌شده	5,673,250	
	کالای در جریان ساخت ـ مرحله ب		5,673,250
	(ثبت بهای تمام‌شده محصولات ساخته‌شده مرحله ب)		
(19)	حساب‌های دریافتنی	7,520,000	
	فروش		7,520,000
	(ثبت فروش نسیه 8,000 واحد)		
(20)	بهای تمام‌شده کالای فروش‌رفته	4,538,600	
	موجودی کالای ساخته‌شده		4,538,600
	(ثبت بهای تمام‌شده 8,000 واحد کالای فروش‌رفته)		

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

حساب‌های T:

حساب کالای در جریان ساخت ـ مرحله الف

شرح	بدهکار	شرح	بستانکار
ثبت (1)	3,600,000	ثبت (4)	228,000
ثبت (2)	1,336,000	ثبت (7)	175,000
ثبت (3)	668,000	ثبت (9)	4,553,000
		مانده نقل به زیر	**648,000**

حساب کالای در جریان ساخت ـ مرحله ب

شرح	بدهکار	شرح	بستانکار
ثبت (9)	4,553,000	ثبت (13)	494,661
ثبت (10)	1,267,500	ثبت (16)	225,000
ثبت (11)	1,310,000	ثبت (18)	5,673,250
ثبت (12)	655,000		
		مانده نقل به زیر	**1,392,589**

حساب زیان ضایعات غیرعادی

شرح	بدهکار	شرح	بستانکار
ثبت (4)	228,000	ثبت (5)	175,000
ثبت (13)	494,661	ثبت (14)	225,000
		مانده نقل به زیر	**322,661**

حساب موجودی ضایعات

شرح	بدهکار	شرح	بستانکار
ثبت (5)	175,000	ثبت (6)	175,000
ثبت (7)	175,000	ثبت (8)	175,000
ثبت (14)	225,000	ثبت (15)	225,000
ثبت (16)	225,000	ثبت (17)	225,000

حساب سود و زیان فروش ضایعات

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

شرح	بدهکار	شرح	بستانکار
ثبت (6)	15,000	ثبت (15)	25,000
ثبت (8)	15,000	ثبت (17)	25,000
مانده نقل به زیر	**20,000**		

حساب موجودی کالای ساخته‌شده

شرح	بدهکار	شرح	بستانکار
ثبت (18)	5,673,250	ثبت (20)	4,538,600
		مانده نقل به زیر	**1,134,650**

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۶۴ صفحه ۲۴۳ مسئله

۹ـ۷ـ خط تولید شرکت سهامی شب‌رنگ از دو مرحله متوالی یک و دو تشکیل شده و کالای ساخته‌شده مرحله یک به مرحله دو منتقل و پس از تکمیل به انبار می‌رود. ۱ـ مواد در آغاز مراحل اضافه می‌شود و هزینه‌های تبدیل یکنواخت؛ ۲ـ مواد وارده به مرحله یک 38,000 واحد از قرار هر واحد 200 ریال؛ ۳ـ محصولات ساخته‌شده مرحله یک 30,000 واحد؛ ۴ـ موجودی پایان دوره مرحله یک 6,000 واحد، 80% تکمیل؛ ۵ـ ضایعات عادی مرحله یک 1,500 و غیرعادی 500 واحد؛ ۶ـ بازرسی مرحله یک در 40%؛ ۷ـ هزینه یک واحد مرحله یک: مواد اولیه 200، مواد مستقیم 100، دستمزد مستقیم 60، سربار ساخت 40 ریال؛ ۸ـ محصولات تکمیل‌شده مرحله دو 25,000 و موجودی پایان 3,000 واحد (70% تکمیل)؛ ۹ـ ضایعات عادی مرحله دو 1,000 و غیرعادی 1,000؛ ۱۰ـ بازرسی مرحله دو در 60%؛ ۱۱ـ هزینه یک واحد مرحله دو: مواد انتقالی ؟، مواد مستقیم 150، دستمزد 80، سربار 70؛ ۱۲ـ پیش‌بینی فروش هر واحد ضایعات مراحل یک و دو به ترتیب 200 و 420 ریال.

مطلوبست: ۱ـ هزینه‌های انجام‌شده مرحله یک (مواد اولیه، مواد مستقیم، دستمزد، سربار) با معادل آحاد هر هزینه؛ ۲ـ گزارش تولید مرحله یک؛ ۳ـ بهای تمام‌شده ضایعات عادی مرحله یک و تأثیر آن بر بهای یک واحد کالای ساخته‌شده؛ ۴ـ هزینه‌های انجام‌شده مرحله دو با معادل آحاد؛ ۵ـ بهای ضایعات عادی مرحله دو و تأثیر آن بر بهای یک واحد؛ ۶ـ گزارش هزینه تولید مرحله دو؛ ۷ـ ثبت کلیه عملیات و انتقال به دفتر کل؛ ۸ـ اگر 18,000 واحد با سود 30% نسبت به بهای تمام‌شده فروخته شود، بهای فروش یک واحد و کل؛ ۹ـ ثبت روزنامه فروش نقدی.

فرض: مواد اولیه و مواد مستقیم (مانند هر ماده‌ای که طبق صورت مسئله در آغاز مرحله اضافه می‌شود) 100% و دستمزد و سربار هزینه‌های تبدیل‌اند.

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

۱ـ مرحله یک — هزینه‌های انجام‌شده: معادل آحاد مواد = 38,000 و معادل آحاد تبدیل = 30,000 + (6,000 × 80%) + (2,000 × 40%) = 35,600

عامل هزینه	هزینه یک واحد	معادل آحاد	هزینه انجام‌شده
مواد اولیه	200	38,000	7,600,000
مواد مستقیم	100	38,000	3,800,000
دستمزد مستقیم	60	35,600	2,136,000
سربار ساخت	40	35,600	1,424,000
جمع			**14,960,000**

۲ـ گزارش تولید مرحله یک:

شرح	جدول مقداری	مواد	هزینه‌های تبدیل
محصولات ساخته‌شده و منتقل‌شده	30,000	30,000	30,000
ضایعات عادی (نقطه بازرسی 40%)	1,500	1,500	600
ضایعات غیرعادی (نقطه بازرسی 40%)	500	500	200
موجودی پایان دوره (80% تبدیل)	6,000	6,000	4,800
معادل آحاد تکمیل‌شده	38,000	**38,000**	**35,600**

شرح	جمع	مواد	هزینه‌های تبدیل
هزینه‌های انجام‌شده طی دوره (موجودی اول دوره صفر)	14,960,000	11,400,000	3,560,000
کسر می‌شود: ارزش فروش ضایعات (200 × 2,000)	(400,000)		
جمع هزینه‌های قابل تخصیص	14,560,000		
معادل آحاد تکمیل‌شده		38,000	35,600
بهای تمام‌شده یک واحد	**400**	300	100

ایران توشه
توشه‌ای برای موفقیت

شرح	مبلغ جزئی	مبلغ کل
بهای تمام‌شده ضایعات غیرعادی (500 واحد × 340)		170,000
کسر می‌شود: ارزش فروش ضایعات غیرعادی		(100,000)
زیان ضایعات غیرعادی		**70,000**
بهای تمام‌شده محصولات ساخته‌شده (400 × 30,000)		12,000,000
سهم ضایعات عادی		425,000
کسر می‌شود: سهم ارزش فروش ضایعات عادی		(250,000)
بهای تمام‌شده محصولات ساخته‌شده		**12,175,000**
مواد موجودی پایان دوره (300 × 6,000)	1,800,000	
هزینه‌های تبدیل موجودی پایان دوره (100 × 4,800)	480,000	
سهم ضایعات عادی	85,000	
کسر می‌شود: سهم ارزش فروش ضایعات عادی	(50,000)	
بهای تمام‌شده موجودی پایان دوره		**2,315,000**
جمع هزینه‌های تخصیص‌یافته (برابر هزینه‌های قابل تخصیص)		**14,560,000**

۳ـ ضایعات عادی مرحله یک: بهای ضایعات عادی = 1,500 × (300 + 40% × 100) = 510,000 ریال؛ ارزش فروش = 1,500 × 200 = 300,000 ریال. چون موجودی (80%) از نقطه بازرسی (40%) گذشته، بین محصولات سالم (36,000 واحد) سرشکن می‌شود. خالص سهم ضایعات عادی = 210,000 ریال؛ اثر آن بر بهای هر واحد = 210,000 ÷ 36,000 = **5.83 ریال** (بهای ناخالص 400 ریال ← 405.83 ریال برای هر واحد ساخته‌شده).

۴ـ مرحله دو — هزینه‌های انجام‌شده: مواد انتقالی = بهای ساخته‌شده مرحله یک (12,175,000)؛ معادل آحاد تبدیل = 25,000 + (3,000 × 70%) + (2,000 × 60%) = 28,300

عامل هزینه	هزینه یک واحد	معادل آحاد	هزینه انجام‌شده
مواد انتقالی (405.83 ریال برای هر واحد)	405.83	30,000	12,175,000
مواد مستقیم	150	30,000	4,500,000
دستمزد مستقیم	80	28,300	2,264,000
سربار ساخت	70	28,300	1,981,000
جمع			**20,920,000**

۶ـ گزارش هزینه تولید مرحله دو:

نوشته‌ای برای موفقیت

شرح	جدول مقداری	مواد انتقالی	مواد	هزینه‌های تبدیل
محصولات ساخته‌شده و منتقل‌شده	25,000	25,000	25,000	25,000
ضایعات عادی (نقطه بازرسی 60%)	1,000	1,000	1,000	600
ضایعات غیرعادی (نقطه بازرسی 60%)	1,000	1,000	1,000	600
موجودی پایان دوره (70% تبدیل)	3,000	3,000	3,000	2,100
معادل آحاد تکمیل‌شده	30,000	**30,000**	**30,000**	**28,300**

شرح	جمع	مواد انتقالی	مواد	هزینه‌های تبدیل
هزینه‌های انجام‌شده طی دوره (موجودی اول دوره صفر)	20,920,000	12,175,000	4,500,000	4,245,000
کسر می‌شود: ارزش فروش ضایعات (420 × 2,000)	(840,000)			
جمع هزینه‌های قابل تخصیص	20,080,000			
معادل آحاد تکمیل‌شده		30,000	30,000	28,300
بهای تمام‌شده یک واحد	**705.83**	405.83	150	150

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

شرح	مبلغ جزئی	مبلغ کل
بهای تمام‌شده ضایعات غیرعادی (1,000 واحد × 645.83)		645,833
کسر می‌شود: ارزش فروش ضایعات غیرعادی		(420,000)
زیان ضایعات غیرعادی		**225,833**
بهای تمام‌شده محصولات ساخته‌شده (25,000 × 705.83)		17,645,833
سهم ضایعات عادی		576,637
کسر می‌شود: سهم ارزش فروش ضایعات عادی		(375,000)
بهای تمام‌شده محصولات ساخته‌شده		**17,847,470**
مواد انتقالی موجودی پایان دوره (3,000 × 405.83)	1,217,501	
مواد موجودی پایان دوره (3,000 × 150)	450,000	
هزینه‌های تبدیل موجودی پایان دوره (2,100 × 150)	315,000	
سهم ضایعات عادی	69,196	
کسر می‌شود: سهم ارزش فروش ضایعات عادی	(45,000)	
بهای تمام‌شده موجودی پایان دوره		**2,006,697**
جمع هزینه‌های تخصیص‌یافته (برابر هزینه‌های قابل تخصیص)		**20,080,000**

۵ـ ضایعات عادی مرحله دو: بهای هر واحد ضایعه = 645.83 ریال (مواد انتقالی + مواد مستقیم + 60% تبدیل)؛ بهای ضایعات عادی = 645,833 ریال و ارزش فروش = 420,000 ریال. موجودی (70%) از نقطه بازرسی (60%) گذشته؛ بین محصولات سالم (28,000 واحد) تسهیم می‌شود. اثر بر بهای هر واحد = 225,833 ÷ 28,000 = **8.07 ریال**؛ بهای تمام‌شده هر واحد کالای ساخته‌شده = 17,847,470 ÷ 25,000 = 713.90 ریال.

۷ـ ثبت‌های روزنامه:

تاریخ	شرح حساب	بدهکار	بستانکار
(1)	کالای در جریان ساخت ـ مرحله یک	11,400,000	
	کنترل موجودی مواد		11,400,000
	(ثبت صدور مواد به مرحله یک)		
(2)	کالای در جریان ساخت ـ مرحله یک	2,136,000	
	کنترل هزینه حقوق و دستمزد		2,136,000

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

تاریخ	شرح حساب	بدهکار	بستانکار
	(ثبت دستمزد مستقیم مرحله یک)		
(3)	کالای در جریان ساخت ـ مرحله یک	1,424,000	
	کنترل سربار ساخت		1,424,000
	(ثبت سربار ساخت مرحله یک)		
(4)	زیان ضایعات غیرعادی	170,000	
	کالای در جریان ساخت ـ مرحله یک		170,000
	(ثبت بهای تمام‌شده ضایعات غیرعادی مرحله یک)		
(5)	موجودی ضایعات	100,000	
	زیان ضایعات غیرعادی		100,000
	(ثبت ارزش فروش پیش‌بینی‌شده ضایعات غیرعادی مرحله یک)		
(6)	موجودی ضایعات	300,000	
	کالای در جریان ساخت ـ مرحله یک		300,000
	(ثبت ارزش فروش پیش‌بینی‌شده ضایعات عادی مرحله یک)		
(7)	کالای در جریان ساخت ـ مرحله دو	12,175,000	
	کالای در جریان ساخت ـ مرحله یک		12,175,000
	(ثبت بهای تمام‌شده محصولات مرحله یک منتقل‌شده به مرحله دو)		
(8)	کالای در جریان ساخت ـ مرحله دو	4,500,000	
	کنترل موجودی مواد		4,500,000
	(ثبت صدور مواد به مرحله دو)		
(9)	کالای در جریان ساخت ـ مرحله دو	2,264,000	
	کنترل هزینه حقوق و دستمزد		2,264,000
	(ثبت دستمزد مستقیم مرحله دو)		
(10)	کالای در جریان ساخت ـ مرحله دو	1,981,000	
	کنترل سربار ساخت		1,981,000
	(ثبت سربار ساخت مرحله دو)		
(11)	زیان ضایعات غیرعادی	645,833	

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

تاریخ	شرح حساب	بدهکار	بستانکار
	کالای در جریان ساخت ـ مرحله دو		645,833
	(ثبت بهای تمام‌شده ضایعات غیرعادی مرحله دو)		
(12)	موجودی ضایعات	420,000	
	زیان ضایعات غیرعادی		420,000
	(ثبت ارزش فروش پیش‌بینی‌شده ضایعات غیرعادی مرحله دو)		
(13)	موجودی ضایعات	420,000	
	کالای در جریان ساخت ـ مرحله دو		420,000
	(ثبت ارزش فروش پیش‌بینی‌شده ضایعات عادی مرحله دو)		
(14)	موجودی کالای ساخته‌شده	17,847,470	
	کالای در جریان ساخت ـ مرحله دو		17,847,470
	(ثبت بهای تمام‌شده محصولات ساخته‌شده مرحله دو)		

حساب‌های T:

حساب کالای در جریان ساخت ـ مرحله یک

شرح	بدهکار	شرح	بستانکار
ثبت (1)	11,400,000	ثبت (4)	170,000
ثبت (2)	2,136,000	ثبت (6)	300,000
ثبت (3)	1,424,000	ثبت (7)	12,175,000
		مانده نقل به زیر	**2,315,000**

حساب کالای در جریان ساخت ـ مرحله دو

شرح	بدهکار	شرح	بستانکار
ثبت (7)	12,175,000	ثبت (11)	645,833
ثبت (8)	4,500,000	ثبت (13)	420,000
ثبت (9)	2,264,000	ثبت (14)	17,847,470
ثبت (10)	1,981,000		
		مانده نقل به زیر	**2,006,697**

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

حساب زیان ضایعات غیرعادی

شرح	بدهکار	شرح	بستانکار
ثبت (4)	170,000	ثبت (5)	100,000
ثبت (11)	645,833	ثبت (12)	420,000
		مانده نقل به زیر	**295,833**

حساب موجودی ضایعات

شرح	بدهکار	شرح	بستانکار
ثبت (5)	100,000		
ثبت (6)	300,000		
ثبت (12)	420,000		
ثبت (13)	420,000		
		مانده نقل به زیر	**1,240,000**

حساب موجودی کالای ساخته‌شده

شرح	بدهکار	شرح	بستانکار
ثبت (14)	17,847,470		
		مانده نقل به زیر	**17,847,470**

۸ـ فروش: بهای تمام‌شده هر واحد = 713.90 ریال؛ بهای فروش هر واحد = 713.90 × 130% = **928.07 ریال**؛ بهای فروش 18,000 واحد = **16,705,232 ریال**.

۹ـ ثبت فروش نقدی:

تاریخ	شرح حساب	بدهکار	بستانکار
(15)	بانک	16,705,232	
	فروش		16,705,232
	(ثبت فروش نقدی 18,000 واحد)		
(16)	بهای تمام‌شده کالای فروش‌رفته	12,850,178	
	موجودی کالای ساخته‌شده		12,850,178
	(ثبت بهای تمام‌شده 18,000 واحد کالای فروش‌رفته)		

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

ایران توشه
توشه‌ای برای موفقیت

۶۵ صفحه ۲۴۴ مسئله

۱۰ـ۷ـ شرکت تولیدی سرشار دو مرحله متوالی تولید دارد. ۱ـ مواد در آغاز مرحله اضافه می‌شود و هزینه‌های تبدیل یکنواخت؛ ۲ـ برای هر واحد محصول یک واحد ماده؛ ۳ـ مواد اولیه وارده به مرحله یک 65,000 واحد؛ ۴ـ محصولات ساخته‌شده مرحله یک 50,000 و موجودی پایان 10,000 واحد (70% تکمیل)؛ ۵ـ ضایعات عادی مرحله یک 4,000 و غیرعادی 1,000؛ ۶ـ بازرسی در 30%؛ ۷ـ محصولات منتقل‌شده به مرحله دو 50,000؛ ۸ـ محصولات ساخته‌شده مرحله دو 40,000 و موجودی پایان 5,000 واحد (90% تکمیل)؛ ۹ـ ضایعات عادی مرحله دو 4,000 و غیرعادی 1,000؛ ۱۰ـ بازرسی مرحله دو در 40%؛ ۱۱ـ هزینه هر واحد: مرحله یک: مواد اولیه 60، مواد مستقیم 20، دستمزد 80، سربار 40؛ مرحله دو: مواد انتقالی ؟، مواد مستقیم 20، دستمزد 20، سربار 10 ریال؛ ۱۲ـ پیش‌بینی فروش هر واحد ضایعات مرحله یک و دو به ترتیب 60 و 135 ریال؛ ۱۳ـ ضایعات مرحله یک از قرار 90 و مرحله دو از قرار 160 ریال هر واحد نقداً فروخته شد.

مطلوبست: ۱ـ هزینه‌های انجام‌شده هر مرحله با معادل آحاد هر هزینه؛ ۲ـ گزارش تولید مراحل یک و دو؛ ۳ـ بهای تمام‌شده کالای ساخته‌شده، موجودی پایان دوره، ضایعات عادی و غیرعادی هر مرحله؛ ۴ـ ثبت کلیه عملیات و انتقال به دفتر کل؛ ۵ـ فروش نقدی 30,000 واحد با سود 25% بر بهای تمام‌شده؛ ۶ـ گزارش بهای کالای فروش‌رفته و سود و زیان (هزینه اداری و عمومی 450,000 و توزیع و فروش 650,000 ریال).

فرض: مواد اولیه و مواد مستقیم هر مرحله در آغاز مرحله اضافه می‌شوند (ستون «مواد»)؛ دستمزد و سربار هزینه‌های تبدیل هستند.

۱ـ مرحله یک: معادل آحاد تبدیل = 50,000 + (10,000 × 70%) + (5,000 × 30%) = 58,500

عامل هزینه	هزینه یک واحد	معادل آحاد	هزینه انجام‌شده
مواد اولیه	60	65,000	3,900,000
مواد مستقیم	20	65,000	1,300,000
دستمزد مستقیم	80	58,500	4,680,000
سربار ساخت	40	58,500	2,340,000
جمع			**12,220,000**

گزارش تولید مرحله یک:

ایران توشه
توشه‌ای برای موفقیت

شرح	جدول مقداری	مواد	هزینه‌های تبدیل
محصولات ساخته‌شده و منتقل‌شده	50,000	50,000	50,000
ضایعات عادی (نقطه بازرسی 30%)	4,000	4,000	1,200
ضایعات غیرعادی (نقطه بازرسی 30%)	1,000	1,000	300
موجودی پایان دوره (70% تبدیل)	10,000	10,000	7,000
معادل آحاد تکمیل‌شده	65,000	**65,000**	**58,500**

شرح	جمع	مواد	هزینه‌های تبدیل
هزینه‌های انجام‌شده طی دوره (موجودی اول دوره صفر)	12,220,000	5,200,000	7,020,000
کسر می‌شود: ارزش فروش ضایعات (60 × 5,000)	(300,000)		
جمع هزینه‌های قابل تخصیص	11,920,000		
معادل آحاد تکمیل‌شده		65,000	58,500
بهای تمام‌شده یک واحد	**200**	80	120

شرح	مبلغ جزئی	مبلغ کل
بهای تمام‌شده ضایعات غیرعادی (1,000 واحد × 116)		116,000
کسر می‌شود: ارزش فروش ضایعات غیرعادی		(60,000)
زیان ضایعات غیرعادی		**56,000**
بهای تمام‌شده محصولات ساخته‌شده (200 × 50,000)		10,000,000
سهم ضایعات عادی		386,667
کسر می‌شود: سهم ارزش فروش ضایعات عادی		(200,000)
بهای تمام‌شده محصولات ساخته‌شده		**10,186,667**
مواد موجودی پایان دوره (10,000 × 80)	800,000	
هزینه‌های تبدیل موجودی پایان دوره (7,000 × 120)	840,000	
سهم ضایعات عادی	77,333	
کسر می‌شود: سهم ارزش فروش ضایعات عادی	(40,000)	
بهای تمام‌شده موجودی پایان دوره		**1,677,333**
جمع هزینه‌های تخصیص‌یافته (برابر هزینه‌های قابل تخصیص)		**11,920,000**

ایران توشه
توشه‌ای برای موفقیت

مرحله دو: معادل آحاد تبدیل = 40,000 + (5,000 × 90%) + (5,000 × 40%) = 46,500؛ مواد انتقالی = 10,186,667

عامل هزینه	هزینه یک واحد	معادل آحاد	هزینه انجام‌شده
مواد انتقالی (203.73 ریال برای هر واحد)	203.73	50,000	10,186,667
مواد مستقیم	20	50,000	1,000,000
دستمزد مستقیم	20	46,500	930,000
سربار ساخت	10	46,500	465,000
جمع			**12,581,667**

گزارش تولید مرحله دو:

شرح	جدول مقداری	مواد انتقالی	مواد	هزینه‌های تبدیل
محصولات ساخته‌شده و منتقل‌شده	40,000	40,000	40,000	40,000
ضایعات عادی (نقطه بازرسی 40%)	4,000	4,000	4,000	1,600
ضایعات غیرعادی (نقطه بازرسی 40%)	1,000	1,000	1,000	400
موجودی پایان دوره (90% تبدیل)	5,000	5,000	5,000	4,500
معادل آحاد تکمیل‌شده	50,000	**50,000**	**50,000**	**46,500**

شرح	جمع	مواد انتقالی	مواد	هزینه‌های تبدیل
هزینه‌های انجام‌شده طی دوره (موجودی اول دوره صفر)	12,581,667	10,186,667	1,000,000	1,395,000
کسر می‌شود: ارزش فروش ضایعات (135 × 5,000)	(675,000)			
جمع هزینه‌های قابل تخصیص	11,906,667			
معادل آحاد تکمیل‌شده		50,000	50,000	46,500
بهای تمام‌شده یک واحد	**253.73**	203.73	20	30

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

شرح	مبلغ جزئی	مبلغ کل
بهای تمام‌شده ضایعات غیرعادی (1,000 واحد × 235.73)		235,733
کسر می‌شود: ارزش فروش ضایعات غیرعادی		(135,000)
زیان ضایعات غیرعادی		**100,733**
بهای تمام‌شده محصولات ساخته‌شده (40,000 × 253.73)		10,149,334
سهم ضایعات عادی		838,163
کسر می‌شود: سهم ارزش فروش ضایعات عادی		(480,000)
بهای تمام‌شده محصولات ساخته‌شده		**10,507,497**
مواد انتقالی موجودی پایان دوره (5,000 × 203.73)	1,018,667	
مواد موجودی پایان دوره (5,000 × 20)	100,000	
هزینه‌های تبدیل موجودی پایان دوره (4,500 × 30)	135,000	
سهم ضایعات عادی	104,770	
کسر می‌شود: سهم ارزش فروش ضایعات عادی	(60,000)	
بهای تمام‌شده موجودی پایان دوره		**1,298,437**
جمع هزینه‌های تخصیص‌یافته (برابر هزینه‌های قابل تخصیص)		**11,906,667**

۴ـ ثبت‌های روزنامه (ضایعات مرحله یک 30 ریال و مرحله دو 25 ریال بالاتر از ارزش پیش‌بینی‌شده فروخته شد، پس سود فروش ضایعات است):

تاریخ	شرح حساب	بدهکار	بستانکار
(1)	کالای در جریان ساخت ـ مرحله یک	5,200,000	
	کنترل موجودی مواد		5,200,000
	(ثبت صدور مواد به مرحله یک)		
(2)	کالای در جریان ساخت ـ مرحله یک	4,680,000	
	کنترل هزینه حقوق و دستمزد		4,680,000
	(ثبت دستمزد مستقیم مرحله یک)		
(3)	کالای در جریان ساخت ـ مرحله یک	2,340,000	
	کنترل سربار ساخت		2,340,000
	(ثبت سربار ساخت مرحله یک)		

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

تاریخ	شرح حساب	بدهکار	بستانکار
(4)	زیان ضایعات غیرعادی	116,000	
	کالای در جریان ساخت ـ مرحله یک		116,000
	(ثبت بهای تمام‌شده ضایعات غیرعادی مرحله یک)		
(5)	موجودی ضایعات	60,000	
	زیان ضایعات غیرعادی		60,000
	(ثبت ارزش فروش پیش‌بینی‌شده ضایعات غیرعادی مرحله یک)		
(6)	بانک	90,000	
	موجودی ضایعات		60,000
	سود و زیان فروش ضایعات		30,000
	(ثبت فروش نقدی ضایعات غیرعادی مرحله یک)		
(7)	موجودی ضایعات	240,000	
	کالای در جریان ساخت ـ مرحله یک		240,000
	(ثبت ارزش فروش پیش‌بینی‌شده ضایعات عادی مرحله یک)		
(8)	بانک	360,000	
	موجودی ضایعات		240,000
	سود و زیان فروش ضایعات		120,000
	(ثبت فروش نقدی ضایعات عادی مرحله یک)		
(9)	کالای در جریان ساخت ـ مرحله دو	10,186,667	
	کالای در جریان ساخت ـ مرحله یک		10,186,667
	(ثبت بهای تمام‌شده محصولات مرحله یک منتقل‌شده به مرحله دو)		
(10)	کالای در جریان ساخت ـ مرحله دو	1,000,000	
	کنترل موجودی مواد		1,000,000
	(ثبت صدور مواد به مرحله دو)		
(11)	کالای در جریان ساخت ـ مرحله دو	930,000	
	کنترل هزینه حقوق و دستمزد		930,000
	(ثبت دستمزد مستقیم مرحله دو)		

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

تاریخ	شرح حساب	بدهکار	بستانکار
(12)	کالای در جریان ساخت ـ مرحله دو	465,000	
	کنترل سربار ساخت		465,000
	(ثبت سربار ساخت مرحله دو)		
(13)	زیان ضایعات غیرعادی	235,733	
	کالای در جریان ساخت ـ مرحله دو		235,733
	(ثبت بهای تمام‌شده ضایعات غیرعادی مرحله دو)		
(14)	موجودی ضایعات	135,000	
	زیان ضایعات غیرعادی		135,000
	(ثبت ارزش فروش پیش‌بینی‌شده ضایعات غیرعادی مرحله دو)		
(15)	بانک	160,000	
	موجودی ضایعات		135,000
	سود و زیان فروش ضایعات		25,000
	(ثبت فروش نقدی ضایعات غیرعادی مرحله دو)		
(16)	موجودی ضایعات	540,000	
	کالای در جریان ساخت ـ مرحله دو		540,000
	(ثبت ارزش فروش پیش‌بینی‌شده ضایعات عادی مرحله دو)		
(17)	بانک	640,000	
	موجودی ضایعات		540,000
	سود و زیان فروش ضایعات		100,000
	(ثبت فروش نقدی ضایعات عادی مرحله دو)		
(18)	موجودی کالای ساخته‌شده	10,507,497	
	کالای در جریان ساخت ـ مرحله دو		10,507,497
	(ثبت بهای تمام‌شده محصولات ساخته‌شده مرحله دو)		

حساب‌های T:

حساب کالای در جریان ساخت ـ مرحله یک

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

شرح	بدهکار	شرح	بستانکار
ثبت (1)	5,200,000	ثبت (4)	116,000
ثبت (2)	4,680,000	ثبت (7)	240,000
ثبت (3)	2,340,000	ثبت (9)	10,186,667
		مانده نقل به زیر	**1,677,333**

حساب کالای در جریان ساخت ـ مرحله دو

شرح	بدهکار	شرح	بستانکار
ثبت (9)	10,186,667	ثبت (13)	235,733
ثبت (10)	1,000,000	ثبت (16)	540,000
ثبت (11)	930,000	ثبت (18)	10,507,497
ثبت (12)	465,000		
		مانده نقل به زیر	**1,298,437**

حساب زیان ضایعات غیرعادی

شرح	بدهکار	شرح	بستانکار
ثبت (4)	116,000	ثبت (5)	60,000
ثبت (13)	235,733	ثبت (14)	135,000
		مانده نقل به زیر	**156,733**

حساب موجودی ضایعات

شرح	بدهکار	شرح	بستانکار
ثبت (5)	60,000	ثبت (6)	60,000
ثبت (7)	240,000	ثبت (8)	240,000
ثبت (14)	135,000	ثبت (15)	135,000
ثبت (16)	540,000	ثبت (17)	540,000

حساب سود و زیان فروش ضایعات

ایران توشه
توشه‌ای برای موفقیت

شرح	بدهکار	شرح	بستانکار
		ثبت (6)	30,000
		ثبت (8)	120,000
		ثبت (15)	25,000
		ثبت (17)	100,000
مانده نقل به زیر	**275,000**		

حساب موجودی کالای ساخته‌شده

شرح	بدهکار	شرح	بستانکار
ثبت (18)	10,507,497	ثبت (20)	7,880,623
		مانده نقل به زیر	**2,626,874**

۵ـ فروش نقدی: بهای 30,000 واحد = 10,507,497 × 30,000 ÷ 40,000 = 7,880,623 ریال؛ بهای فروش = 7,880,623 × 125% = 9,850,779 ریال.

تاریخ	شرح حساب	بدهکار	بستانکار
(19)	بانک	9,850,779	
	فروش		9,850,779
	(ثبت فروش نقدی 30,000 واحد)		
(20)	بهای تمام‌شده کالای فروش‌رفته	7,880,623	
	موجودی کالای ساخته‌شده		7,880,623
	(ثبت بهای تمام‌شده 30,000 واحد کالای فروش‌رفته)		

۶ـ گزارش بهای تمام‌شده کالای فروش‌رفته:

شرح	مبلغ جزئی	مبلغ کل
موجودی کالای ساخته‌شده اول دوره		0
بهای تمام‌شده کالای ساخته‌شده (مرحله دو)		10,507,497
بهای تمام‌شده کالای آماده برای فروش		10,507,497
کسر می‌شود: موجودی کالای ساخته‌شده پایان دوره (10,000 واحد)		(2,626,874)
بهای تمام‌شده کالای فروش‌رفته		**7,880,623**

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

گزارش سود و زیان:

شرح	مبلغ جزئی	مبلغ کل
فروش		9,850,779
کسر می‌شود: بهای تمام‌شده کالای فروش‌رفته		(7,880,623)
سود ناویژه (ناخالص)		1,970,156
هزینه اداری و عمومی	450,000	
هزینه توزیع و فروش	650,000	
زیان ضایعات غیرعادی (خالص)	156,733	
جمع هزینه‌ها		(1,256,733)
سود حاصل از فروش ضایعات		275,000
سود خالص		**988,423**

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

این فایل توسط سایت ایران‌توشه تهیه شده است.

irantooshe.ir

۶۶ صفحه ۲۴۶ مسئله

۱۱ـ۷ـ خط تولید شرکت سهامی امین از دو مرحله متوالی (1 و 2) تشکیل شده است. محصولات مرحله یک به مرحله دو منتقل و پس از تکمیل به انبار کالای ساخته‌شده می‌روند. مواد ارسالی به مرحله یک 7,600 واحد جمعاً 3,800,000 ریال. هزینه‌ها: مرحله یک: مواد اولیه 532,000، دستمزد مستقیم 534,000، سربار 356,000؛ مرحله دو: مواد اولیه 476,000، دستمزد 524,800، سربار 295,200. محصولات تکمیل‌شده مرحله یک 6,800 و مرحله دو 6,200 واحد. درجه تکمیل موجودی پایان دوره: مرحله یک: مواد 100%، دستمزد 40%، سربار 40%؛ مرحله دو: مواد انتقالی 100%، مواد اولیه 100%، دستمزد 60%، سربار 60%. موجودی اول دوره و ضایعات وجود ندارد و برای هر واحد یک واحد ماده لازم است.

مطلوبست: ۱ـ حساب کالای در جریان ساخت مراحل یک و دو و حساب موجودی کالای ساخته‌شده؛ ۲ـ بهای تمام‌شده کالای ساخته‌شده و موجودی پایان دوره هر مرحله به تفکیک عوامل هزینه؛ ۳ـ ثبت بهای تمام‌شده محصولات انتقال‌یافته هر مرحله

فرض: مواد ارسالی (3,800,000) و مواد اولیه مرحله یک هر دو 100% تکمیل‌اند. موجودی پایان مرحله یک = 7,600 − 6,800 = 800 واحد و مرحله دو = 6,800 − 6,200 = 600 واحد؛ ضایعه‌ای نیست.

مرحله یک: معادل آحاد مواد = 7,600؛ معادل آحاد تبدیل = 6,800 + (800 × 40%) = 7,120

شرح	جمع	مواد	هزینه‌های تبدیل
هزینه‌های دوره	5,222,000	4,332,000	890,000
معادل آحاد		7,600	7,120
بهای هر واحد	695	570	125

عامل هزینه	نرخ هر واحد	بهای ساخته‌شده	بهای موجودی پایان دوره
مواد ارسالی (3,800,000 ÷ 7,600)	500	3,400,000	400,000
مواد اولیه (532,000 ÷ 7,600)	70	476,000	56,000
دستمزد مستقیم (534,000 ÷ 7,120)	75	510,000	24,000
سربار ساخت (356,000 ÷ 7,120)	50	340,000	16,000
جمع	**695**	**4,726,000**	**496,000**

مرحله دو: مواد انتقالی = 4,726,000 ÷ 6,800 = 695؛ معادل آحاد مواد = 6,800؛ معادل آحاد تبدیل = 6,200 + (600 × 60%) = 6,560

عامل هزینه	نرخ هر واحد	بهای ساخته‌شده	بهای موجودی پایان دوره
مواد انتقالی (4,726,000 ÷ 6,800)	695	4,309,000	417,000
مواد اولیه (476,000 ÷ 6,800)	70	434,000	42,000
دستمزد مستقیم (524,800 ÷ 6,560)	80	496,000	28,800
سربار ساخت (295,200 ÷ 6,560)	45	279,000	16,200
جمع	**890**	**5,518,000**	**504,000**

بهای کالای ساخته‌شده مرحله یک = 4,726,000 و موجودی پایان = 496,000 (جمع 5,222,000 = جمع هزینه‌ها)؛ مرحله دو: ساخته‌شده 5,518,000 و موجودی 504,000 (جمع 6,022,000).

۳ـ ثبت‌های روزنامه (شامل ثبت هزینه‌ها و انتقال بهای تمام‌شده هر مرحله):

ایران توشه
توشه‌ای برای موفقیت

تاریخ	شرح حساب	بدهکار	بستانکار
(1)	کالای در جریان ساخت ـ مرحله یک	4,332,000	
	کنترل موجودی مواد		4,332,000
	(ثبت صدور مواد به مرحله یک)		
(2)	کالای در جریان ساخت ـ مرحله یک	534,000	
	کنترل هزینه حقوق و دستمزد		534,000
	(ثبت دستمزد مستقیم مرحله یک)		
(3)	کالای در جریان ساخت ـ مرحله یک	356,000	
	کنترل سربار ساخت		356,000
	(ثبت سربار ساخت مرحله یک)		
(4)	کالای در جریان ساخت ـ مرحله دو	4,726,000	
	کالای در جریان ساخت ـ مرحله یک		4,726,000
	(ثبت بهای تمام‌شده محصولات مرحله یک منتقل‌شده به مرحله دو)		
(5)	کالای در جریان ساخت ـ مرحله دو	476,000	
	کنترل موجودی مواد		476,000
	(ثبت صدور مواد به مرحله دو)		
(6)	کالای در جریان ساخت ـ مرحله دو	524,800	
	کنترل هزینه حقوق و دستمزد		524,800
	(ثبت دستمزد مستقیم مرحله دو)		
(7)	کالای در جریان ساخت ـ مرحله دو	295,200	
	کنترل سربار ساخت		295,200
	(ثبت سربار ساخت مرحله دو)		
(8)	موجودی کالای ساخته‌شده	5,518,000	
	کالای در جریان ساخت ـ مرحله دو		5,518,000
	(ثبت بهای تمام‌شده محصولات ساخته‌شده مرحله دو)		

۱ـ حساب‌های T:

حساب کالای در جریان ساخت ـ مرحله یک

ایران توشه
توشه‌ای برای موفقیت

شرح	بدهکار	شرح	بستانکار
ثبت (1)	4,332,000	ثبت (4)	4,726,000
ثبت (2)	534,000		
ثبت (3)	356,000		
		مانده نقل به زیر	**496,000**

حساب کالای در جریان ساخت ـ مرحله دو

شرح	بدهکار	شرح	بستانکار
ثبت (4)	4,726,000	ثبت (8)	5,518,000
ثبت (5)	476,000		
ثبت (6)	524,800		
ثبت (7)	295,200		
		مانده نقل به زیر	**504,000**

حساب موجودی کالای ساخته‌شده

شرح	بدهکار	شرح	بستانکار
ثبت (8)	5,518,000		
		مانده نقل به زیر	**5,518,000**

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت